DISTÀNCIA

FALLA LA VIA 2022

Així ens expressem

Aquest llibret va dedicat a totes aquelles persones que, malgrat les adversitats, heu estat fent Falla sense importar-vos la distància.

Falla La Via

EDITA

ASSOCIACIÓ CULTURAL FALLA LA VIA

Direcció i fotografia
Delegació Cultural, Llibret, Promoció Lingüística i Igualtat
Disseny
Yogur de Fresa
Publicitat
Juan Bautista Grau Magraner
Correcció
Tere Fons
Laura Bellver
Vero Peris
Jéssica Talens
Laia Burguet
Beatriz Palomares

Dipòsit legal
A-90-2011
Edició de 350 exemplars

El present llibret ha concursat a la convocatòria dels premis de la Generalitat Valenciana per a la promoció de l'ús del valencià l'any 2022.
"Este llibret participa en el Premi de les Lletres Falleres"
Llibret disponible en:

issuu **pàgina web**

SUMARI

Pròleg 04
Distància 06
Part literària 08
Racó faller 112
Llibret Infantil 140
Epíleg 152
Empreses col·laboradores 153

PRÒ LEG

Jéssica Talens

PARAULES

El terme paraula prové del llatí paràbola. No hi ha límits per establir què és o què no és una paraula. Una paraula és un conjunt o seqüenciació de sons articulats que es poden representar gràficament amb lletres i s'associen a un significat.

Les paraules són símbols, que combinats amb altres paraules i els seus significats permeten formar frases i oracions que ens serveixen per a expressar els nostres pensaments.

No hi ha cap norma en el conjunt de sons que es pronuncien de forma seguida que permeta dir quan comença i quan acaba un mot. Així el llibre Guinness dels Rècords registra una paraula de la llengua alemanya com a més llarga del món amb 79 lletres. A la nostra llengua hi trobem també com a paraula més llarga amb 22 caràcters: anticonstitucionalment. Com a curiositat vos contaré que també hi trobem una paraula que apareixen les 5 vocals: constructivament! Bonica paraula pels temps que corren ara!

Les paraules s'emmagatzemen al cervell i, a més de permetre la comunicació, ens transmeten sentiments, emocions, valors, ens donen informació. Encara que no ho parega cert una persona pot arribar a conéixer 24.000 paraules, encara que durant la seua vida tan sols n'usarà 6.000 en els millors dels casos. Aquestes paraules que aprenem són organitzades dins del nostre lèxic mental com si fos un diccionari. Curiós!

Veritat? Però a diferència d'aquest les entrades no estan organitzades alfabèticament sinó que estableixen un ordre segons l'ús. Així, les paraules que més emprenem, les tenim més a mà que les que no emprem.

Els fallers i les falleres tenim moltes paraules dintre del nostre vocabulari faller, paraules que en aquesta època de pandèmia hem deixat de fer ús, i actualment estan en les últimes entrades del nostre diccionari mental. Moltíssimes paraules que abans ocupaven els primers llocs, que tan sols sentir- les ens posen els pèls de punta i fins i tot ens fan brollar alguna llàgrima: ofrena, presentació, mantenidor, llibret, cercavila, revetlla... hi ha tantes que hem deixat guardades al rebost! Quines ganes de poder tornar-les a utilitzar!

Encara que hem de dir que en aquest temps que hem deixat d'usar les paraules abans esmentades, hem aprés noves que mai haguérem pensat utilitzar a sovint i menys dins del món faller: confinament, fases, desescalada, Covid, mesures, mascareta... però si hi ha alguna que dol i ens arriba al cor, eixa és la paraula: DISTÀNCIA!

DISTÀNCIA

Laura Bellver

VÉNCER LA DISTÀNCIA

Podem mesurar la distància de moltes maneres.Tenim per costum utilitzar les unitats de longitud habituals que apreníem durant els primers anys a l'escola. Aquestes mesures han sigut comunes durant pràcticament els dos últims anys. Així, el metre i mig s'ha incorporat a la nostra rutina i sobretot a la de les més menudes i menuts. Trobem metre i mig de separació recomanada, encara que no real de vegades, a les aules. Metre i mig mentre es formen les files al pati, metre i mig a les caixes del supermercat i a la cua del centre de salut.

Distància, nou lletres que defineixen el nostre present. Nou lletres i una amb accent per a canviar el nostre futur si ens atrevim. I si et proposem una forma diferent de mesurar la distància? Seu amb comoditat i continua llegint. Coneixeràs una altra dimensió d'aquest mot, et divertiràs i veuràs que amb disciplina i diversitat, vencerem.

Per això, necessitarem una bona dosi d'imaginació, d'iniciativa i d'innovació, aconseguirem un bon recull d'imatges per al record. Véncer la distància ens portarà fins a la saviesa i la serendipitat, així com fins a la construcció d'una societat més empàtica.

Totes les persones som necessàries perquè aquest tren funcione; ens fa falta un bon timoner, però també treball i tolerància. Ànim, viure és un art, no sigues ànsies, vencerem la distància. Pensa en les nostres àvies, elles no pararen davant res ni ningú. Fem que aquesta novetat quant a la mesura de la distància siga notícia i que córrega ràpidament, com la pólvora que tant ens agrada.

Constància en el camí d'aquesta lectura ens farà pensar en un conveni que poques persones entenem, tal vegada siga necessària la ciència de nou per posar ací un poc de coneixement.

Tenim la seguretat que estàs descobrint la teua Ítaca particular, un viatge amb dues acompanyants excepcionals que possibiliten un canvi a millor: igualtat i infància. Quan acabes aquest recorregut hauràs fet un bon grapat d'amistats i hauràs assistit a algun aniversari. Si has aplegat fins al final, sabràs que no ens agraden les aparences i que admirem a la gent que es mostra tal com és en realitat.

Ara ja saps quines són les noves mesures per véncer la distància, per no arraconar la nostra ment. Volem besos a menys d'un centímetre i guanyar les distàncies absurdes que només porten al fracàs de la dona i de la societat.

Enyorem veure les nostres falleres i fallers amb la pell de gallina mentre desfilen per ofrenar flors. Necessitem sentir la respiració continguda davant d'una mascletada. Desitgem seure en un casal ple de gom a gom i que l'única distància que ens separe siga un somriure. Perquè qui va inventar la distància no tenia ni idea del que era enyorar algú.

Per això, caminem lluny de tot allò que ens posa fre. Dona'm la mà, no baixes d'aquest tren i vencerem la distància.

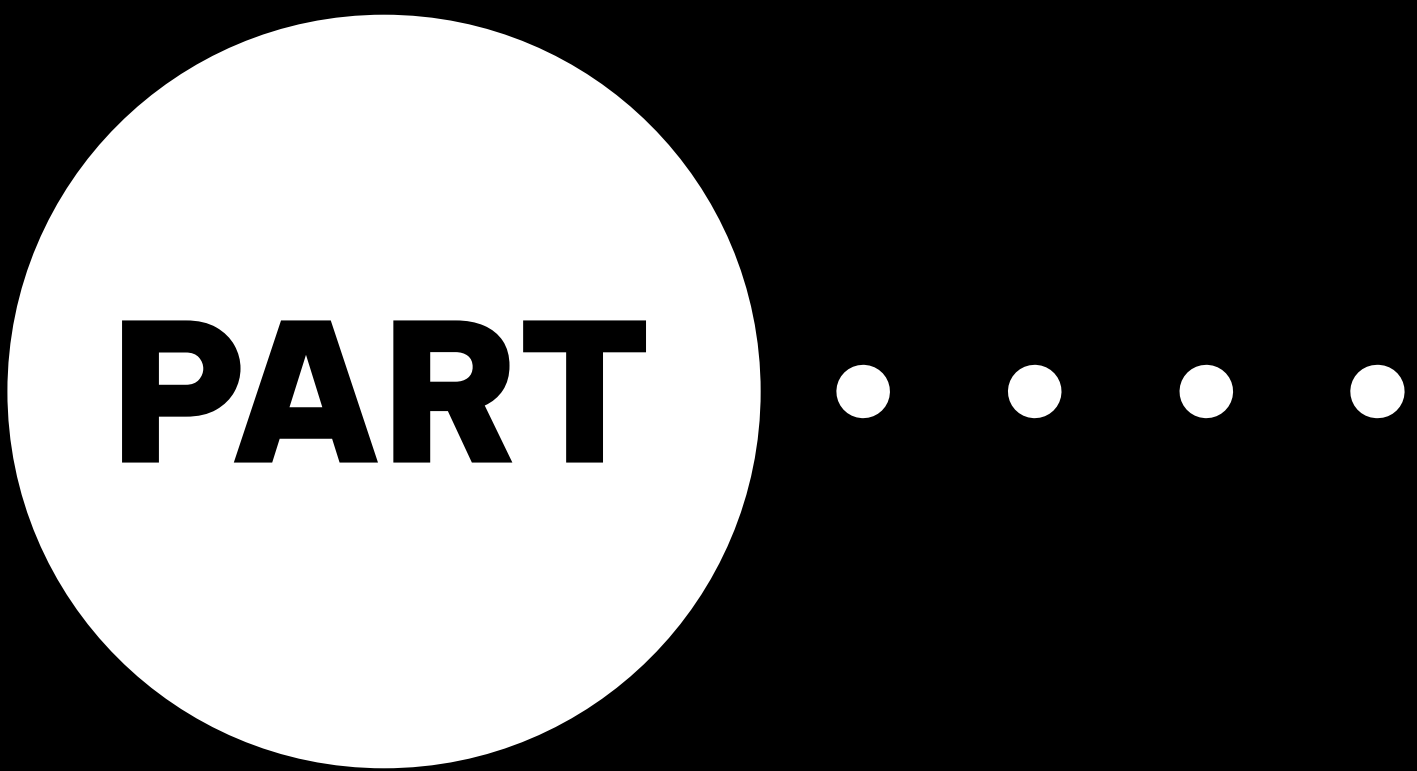
PART

LITE
RÀRIA

DIVERSITAT

DISCIPLINA

DIVERSIÓ

DIMENSIÓ

DIVERSITAT

Arantxa Gimeno

Bon dia!

Aixecar-se del llit, rentar-se la cara i desdejunar,
plaers diaris envoltats de rutina i poc significat.

Diversitat a la televisió, alegries, pors i tristors,
però, com si es tractés d'una obra teatral,
abaixem teló i de nou a la batalla.

Rojos, blaus, verds i morats,
entre cotxes i clàxons arribar a treballar.
Companys, companyes, joves i majors,
multitud de rostres i milers d'emocions.

Les hores volen, tornar a recórrer l'asfalt,
que cosa més curiosa, mateix camí però a la [inversa,
i de nou, diversitat al meu voltant.

Carrers plens, d'altres buits,
direccions oposades i caràcters infinits,
roba de colors, nacionalitats diferents,
quin món més bonic i que poc l'apreciem.

Arribar a casa, amb un bes als llavis i altre a [la galta,
sentiments diversos, per sentir-me afortunada.
Olors i sabors al voltant de la taula,
rialles, anècdotes i una història mil vegades [contada.
Què meravella, vint minuts que dorm,
tornar a la càrrega, per menjar-nos el món.
Vesprada d'estiu, calor a la mar,
arena, aigua, sol i sal.

Tovalloles de colors, vestidures diferents,
jocs de pilota i lectures en paper.
Un gelat de menta, una orxata fresca,
fartons ensucrats, veure la posta amb tendresa.

Sopar amb amics, baix un mant d'estels,
cerveses i vins, rialles i crits.
De nou, camí a casa, observant el nostre entorn,
caòtic, esplèndid, divers i meravellós.

Bona nit...

DISCI PLINA

Disciplina, segons el diccionari: *conjunt de regles o de normes adreçades a mantenir l'orde entre els membres d'una organització*. Però, què en sabem realment de la disciplina?

Elisa Palomares

La disciplina, en una de les seues accepcions, ens acompanya des de ben menudes i menuts, quan les nostres famílies ens mostren que hi ha normes a seguir: rentar-nos les mans abans de cada menjada i raspallar-nos les dents després, demanar per favor i donar les gràcies, respectar el torn de paraula i el de la cua.

Més avant, entra en joc ser constant per a fer els deures o asseure's a estudiar. I pel que fa a la llar, posar i arreplegar taula, la neteja i altres feines diàries.

A la feina de cadascú, hi ha moltes més normes i coses a fer... I amb la nova normalitat... Gel hidroalcohòlic, mascareta amunt i avall, mesurar a ull l'espai per a no atibacar-se tots al «muntonet».

Però si de disciplina parlem, els fallers i falleres, en sabem i en tenim també un poc prou, tant abans del "bitxet" com després.

Des d'infants, sempre hi ha algun adult que mira perquè tinguem clar quina és la mà que hem de deixar buida a l'hora de tirar coets, així com que no fem experiments ni animalades a l'hora de llençar-los. Aprenem també l'art de les desfilades, de mans i veus que ens indiquen la distància exacta per a lluir sense fer eterna l'ofrena, els himnes tant el regional com el de cada falla i, perquè no, les diferències entre un monument ben acabat i un de no tant. A posar pedres i gespa, cartells, brides, cinta de doble cara i un munt de coses més.

Però per a tindre disciplina, també fa falta força de voluntat i constància per complir-la.

Amb els pentinats cosits quasi s'han acabat les matinades per a anar a la perruqueria, però n'hem fet moltes,

especialment les màximes representants durant la setmana fallera. Dur i mantenir els vestits en perfectes condicions a les desfilades i cercaviles i com no, arribar a hora a cada acte.

Assaig per als playbacks una, dues i fins a tres vegades per setmana, fer hores i més hores per a construir una carrossa i unes disfresses del no-res, així com, en el cas de la nostra falla, un escenari que no es repeteix cap any per a fer de l'exaltació una experiència única.

Per no parlar de les hores que s'hi dediquen a fer possible cadascun dels actes, bé siga organitzar una matinal, una vesprada terrorífícament divertida, una excursió o un Oktoberfest sense agafar cap avió.

Per a nosaltres ser faller o fallera suposa, en la majoria dels casos, un compromís de participació que encetem amb il·lusió intentant participar de tot allò que podem. Cosa, tan fàcil, com una simple compartició a les xarxes o enviar una opinió.

A més, normalment, i especialment en els actes més emotius, guardem les normes i el saber estar, perquè la disciplina és una part fonamental en aquests actes on la participació és molt elevada.

Des d'ací, m'agradaria donar les gràcies a totes aquelles persones que han fet i fan perquè els actes es desenvolupen amb la millor actitud i ordre possible, perquè no és fàcil mentre tothom està disposat a gaudir, ser qui tinga la ment freda i ordenada perquè tot finalitze bé.

Som i serem disciplinades i disciplinats perquè de tot el que he dit, les persones majors van marcant el camí als nouvinguts i nouvingudes, tant a casa com al carrer, tant a falles com la resta de l'any. Perquè som societat, som família, som falla i, com a tal, entenem que les normes ens mantenen junts i juntes mirant sempre cap endavant.

DIVERSIÓ

De segur que en sentir aquesta paraula ja s'ha dibuixat un somriure a la vostra cara. I és que la diversió és part fonamental de les nostres vides, i encara més en la situació actual.

Victor Gascón

D'un temps ençà, la nostra vida ha canviat radicalment: s'ha imposat la distància i la seguretat pel bé de la nostra salut. No és que no poguérem divertir-nos com abans, però la forma de fer-ho havia de canviar. I el canvi, sobretot quan és imposat, és tot el contrari a divertit.

Però, què considerem que és la diversió? Cadascú definiria la diversió d'una manera diferent: hi ha els que gaudeixen d'una bona conversació amb amics i amigues, mentre altres ho fan amb la música ben alta. Aleshores, què és per a tu la diversió? Em fa la impressió, que malgrat les diferents visions a prop de la definició, tothom coincidirà en una comuna: la diversió és tot allò que ens allunya de les preocupacions i obligacions quotidianes, produint-nos una sensació d'alegria i benestar.

Per a alguns, la diversió està a la multitud. Per a altres, a les activitats en solitari. Tota opció és vàlida mentre s'acompanye d'entreteniment, alleujament i distracció.

Una quedada amb amics i amigues, les rialles dels uns i els altres, la brillantor de felicitat en els ulls de la gent, la música sonant, els xiquets i xiquetes immersos en un mar de jocs, la tranquil·litat de disposar d'un temps d'oci... Tot açò em recorda molt a les falles: un casal obert de bat a bat, ple de gom a gom, la xicalla al carrer jugant sense parar, la xaranga deixant pas a la revetla de la nit, la sensació que el bo no s'acaba, que l'alegria és imperible...

No incorreríem en exageració si afirmàrem que això és autèntica diversió. I la diversió, l'alegria i la felicitat, solen caminar agafades de la mà.

Però no penseu mal: la diversió no està renyida amb la responsabilitat. És més, gairebé es podria dir que es necessiten l'una a l'altra. Com tot a la vida, la virtut està en l'equilibri. I potser eixa siga la clau d'aquest assumpte: adequar el temps necessari perquè cada una dispose del seu espai.

Quantes malalties, físiques o mentals, es produiran per no ser capaços d'equilibrar la diversió i les obligacions? Si ens parem a analitzar-ho, de xiquets no pensàvem en això ni sentíem la sensació d'asfíxia que ens provoca el nostre dia a dia. És trist adonar-se que cada vegada és més difícil divertir-se. I això pel fet que en gran part, les pressions de les múltiples activitats i quefers diaris, ens deixen poc de temps lliure i quan disposem d'aquest, estem massa cansats per a aprofitar-ho. A més, creiem que el millor en aquesta situació és desconnectar gitant-nos o veient la televisió. És cert que així descansarem el cos, però no eliminarem el cansament produït per l'estrés i les preocupacions. Per a eixe cansament, l'únic remei és la diversió.

I al revés: l'excés de diversió acaba corrompent el seu propi significat i perdent el seu sentit, quan no es troba en equilibri amb la responsabilitat i obligacions.

Potser per això, des de 1996, el dia 1 d'abril se celebra el dia mundial de la diversió en el treball. En aquesta iniciativa es pretén crear un dia en reconeixement de l'humor i diversió en els llocs laborals, per a demostrar que l'absència d'estrés és possible i millora el rendiment del dia a dia. Es busca el tan anhelat equilibri que ens done la felicitat més àmplia.

DIMENSIÓ

DIMENSIÓ: del llatí.
***Dimensio*, *-onis*.**

Fa dies que pense en aquesta paraula i en buscar-la al diccionari, el primer significat que apareix en ell és: la magnitud mesurable en un espai.

Inma Marín

D'aquesta manera em transporte al nostre Casal, amb la seua dimensió justa, la necessària per a albergar bons moments, plens de converses, música i rialles en els quals persones amb els seus propis somnis i inquietuds comparteixen el seu amor per la companyia i la festa fallera.

El que em porta a pensar en:

Com calculem la dimensió d'aqueixos somnis? No podem mesurar-los, però sí que podem saber en el nostre interior la seua importància.

I és que la dimensió també és, segons la Reial Acadèmia Espanyola, la importància o rellevància d'alguna cosa. Però, eixa importància és tan subjectiva, que aquest càlcul només el pot fer un mateix.

Perquè, com mesurar la rellevància per exemple de fer-li l'ullet a algú? Potser és sols un segon, no obstant això, aquest sentiment de complicitat pot acompanyar-te sempre.

O quina és la dimensió de la vertadera amistat? L'amistat que ocórrega el que ocórrega et fa sentir segura i tranquil·la, que mai et fallarà.

I com no, la dimensió d'un somriure o una abraçada, només un, però en el moment precís, en aquell que et reconforta i et transmet la calidesa i el benestar necessaris per a seguir en peu.

Podria continuar sumant instants o mesures de monuments, pavelló, quiosquet...

Unes objectives i fàcilment mesurables, amb metre a la mà, i altres tan subjectives, però tan rellevants en el cor que són les que realment adquireixen una vertadera dimensió.

IMATGE
IMAGINACIÓ
INNOVACIÓ
INICIATIVA

IMAT
GE

Un bon croquis vaut mieux qu'un long disours

Napoleón Bonaparte

Jessica Talens

La traducció d'aquesta dita seria: "Una imatge val més que mil paraules". De segur que moltes vegades l'hem dita, en alguna de les nombroses publicacions que fem a les diferents xarxes socials que utilitzem en el dia a dia. Però, què significa? I en realitat, una imatge diu més que les paraules?

Si bé és cert que una imatge fixa pot transmetre idees molt complexes, a més que també ,potser, que les represente millor; però, no podem cometre l'errada de pensar que és l'únic mitjà de comunicació vàlid. Doncs cada vegada que capturem una imatge fem un procés de selecció i sols seleccionem un tros del món que envolta a la imatge.

Les veus expertes diuen que aquesta frase s'usa en els entorns de màrqueting, el disseny i la comunicació visual i audiovisual. I sobretot en l'era digital, en què la cultura de la imatge està tan normalitzada. Totes les persones fan públiques les seues imatges, a l'espera de comptabilitzar els m'agrada. Com més m'agrada obtenim, millor!

I és que, cada vegada que premem el botó de la càmera dels nostres dispositius mòbils, queda enregistrat eixe instant per sempre. Les imatges són una excel·lent forma de capturar un moment o el moment i poder compartir-lo amb la resta de persones però, encara que no ho parega, sempre tindrà limitacions. En una imatge no es pot captar l'essència en si d'allò que es vol transmetre. De vegades, les imatges les hem d'acompanyar de textos que informen el públic de tot allò que la imatge no pot comunicar. D'aquesta manera, profunditzem en la història i afegim coses d'aquell moment que el fan, si cap, més especial.

Les imatges, dintre del món faller, tenen una gran rellevància. Sols la imatge d'un monument fa traslladar-te a l'any que va ser plantat i recordar tot el succeït en aquell moment. De sobte, a la ment ens venen persones, objectes, espais, música, soroll, olor... Són tantes les coses que ens diuen les imatges i el text! Que de vegades les emocions estan a flor de pell. Les imatges ens serveixen per a poder fer una composició mental d'allò que ha sigut la nostra història, conéixer la nostra evolució com a comissió fallera. Saber d'on venim i cap a on volem anar. El nostre som i serem!

Una imatge o un recull d'imatges trauen l'essència de la nostra festa, cada imatge és un record, un moment. I si aquesta imatge l'acompanyem de text obtenim el nostre llibret faller, testimoni de cada exercici faller!

D'aquesta manera observem que la imatge i el text van de la mà, perquè es complementen, perquè són necessàries una de l'altra per poder transmetre tot el que volem i estimem.

IMAGI, NACIÓ

Manolo Marin

Jo, ser un pirata em solia imaginar,
i vaig navegar pels set mars.
Llavors, amb milers de dofins vaig jugar,
aquestes coses senzilles em van agradar.
Tenia una imaginació viva,
l'aventura sempre estava al meu cap.
Vaig descobrir el plaer de les falles,
i el fet de poder expressar-me amb elles plantades.
Una vegada vaig fer vida d'animals,
a terra, mar i aire,
ja no volia ni caçar ni pescar.
Amb la meua imaginació el dia 19 se n'anava a cremar.
Vaig pensar en el millor de València,
i amb imaginació a la lluna me'n vaig anar,
era només per conéixer una fada,
que a aquesta Terra, no volia ja tornar.
Per gaudir anàrem un temps als boscos d'Amèrica,
amb un cérvol com a guia,
després d'una desoladora volta, ja tots sabíem
que un «Planeta B» no hi havia.
En el meu món de fantasia i imaginació,
vaig tindre somnis de bona collita.
Un heroi de la mare natura,
amb els nostres monuments farem la nostra lluita
des d'infantils fins a majors.
M'havia posat seriós i, gairebé tot ho volia canviar.
Sóc la Falla La Via amb imaginació i toc misteriós,
i aquest és el missatge que estic intentant enviar.

Falla la Via

INNO VACIÓ

Laia Burguet

I al remat hem innovat

Aquell foc, aquelles torxes donaren llum a la
[cavalcada
d'una tropa que avançava disposada
segle XIII, cròniques del *Llibre dels Fets*
el punt de partida: cadires de boga, estoretes
[velles i mobles desfets.

El gremi dels fusters convidava a cada veí
creació del ninot, burlesc i satíric com a fi.
Punts encontrats, mirades de la realitat
que al paper amb estil plasmaren amb dignitat.

Segle XIX, espurnes prenen vol
nous aires posen en joc un nou rol
s'enlairen i canvien de centúria
emergeix l'artista faller amb fúria.

Parlem ja del XX, canvi de segle amb
[transformacions
esforç de l'artista faller sense dilacions.
Apareix la cera, cap, mans...cos esculpit
dura feina on els artistes treuen pit.

Tres dècades passen ja i la innovació de la festa
[ha fet un salt
les figures de motlle de cartó fan el cadafal
[més alt
de l'esborrany passa a la maqueta i poc després
[a la bastida
fins que al carrer, en una nit, l'obra queda
enllestida.

I per plasmar el que l'artista imagina
s'aposta pel porexpan, fibra de vidre i resina
nous materials per a falles lleugeres i
[desafiadores
amb formes atrevides i innovadores.

Alguns l'anomenen suro blanc i controvèrsia ha
[creat
investigacions han apuntat que el fum negre
[generat
contamina menys que els materials tradicionals
i així trobem també monuments experimentals.

Evoquem el record i portem la falla per il·luminar
aquest escrit humil i clar
del monument amb un eix centrat
també conegut com a remat.
Com sempre, hem innovat.

INICIATIVA

Tota història comença per un principi, i tot principi té una raó de ser.

En algunes ocasions, els principis són fruit d'una necessitat, d'una casualitat... però també hi trobem situacions on un principi naix de la iniciativa d'una persona per començar un nou repte.

Amparo Alfonso

La iniciativa és l'actitud que ens espenta a prendre una decisió amb l'esperança d'aconseguir un objectiu.

Per una part, trobem iniciatives de caràcter personal, quan s'aplica la força de voluntat per a emprendre nous estudis, es busca temps per a realitzar un esport...

També hi trobem iniciatives de caràcter laboral, per exemple en qui decideix ser el seu propi cap. I no pensem només en les grans empreses, també mostren tenir iniciativa les persones autònomes que pugen cada dia la persiana dels seus negocis.

A l'àmbit professional també trobem persones que deixen la seua feina per començar una nova etapa. Potser busquen noves responsabilitats, avançar en la seua carrera, o simplement ho facen amb la finalitat de poder conciliar la seua vida familiar. En qualsevol cas, aquest canvi ha sigut motivat per la iniciativa.

Per últim, trobem les iniciatives de grups populars, aquelles que espentegen a un grup de persones. No podem oblidar en aquest punt la iniciativa que mostraren els fundadors i les fundadores de les nostres associacions falleres.

Fonts expertes ens mencionen les següents recomanacions a l'hora de començar nous reptes:

- Reflexionar al voltant d'una nova activitat. Començar un nou esport, un grup d'ajuda...
- Perdre la por. Tal vegada la por al fracàs és el principal motiu que no ens permet començar nous camins. Perdre aquesta por serà fonamental per aconseguir els nostres objectius.
- Eixir de la rutina. Començar una iniciativa implica un canvi. Haurem d'eixir de la nostra zona de confort on ens trobem diàriament.
- Observar el nostre voltant. Açò ens permetrà detectar les necessitats, tant les nostres com les dels altres.
- Tenir confiança en un mateix. Pensar que començar nous reptes és exclusiu d'unes poques persones no ens ajudarà a avançar.
- Abandonar la peresa, la passivitat, la desmotivació.

A la fi, vegem que la iniciativa no és exclusiva d'unes poques persones que posseeixen habilitats especials per a desenvolupar idees o propostes. Tothom pot aconseguir desenvolupar iniciatives positives, només es necessita un poc de voluntat.

SOCIAL
SAVIESA
SERENDIPITAT

DISTÀNCIA SOCIAL

Societat, distància; distància, societat. Són tants els motius que mantenen la societat distanciada: les pantalles, la feina, les responsabilitats, els estudis.

Carme Martínez

Passem les hores amb el telèfon mòbil a la mà, sense alçar els ulls per gaudir dels que tenim a prop, però a la mateixa vegada, tan lluny. Amb la voràgine del dia a dia sembla que oblidem la importància d'una abraçada, el que reconforta que es preocupen per tu, la necessitat de contacte social i humà. També trobem la distància ideològica: diferents opinions polítiques, religioses, econòmiques... Que separen famílies i amistats. La raça, el gènere, la sexualitat... són cada cop més motius de distanciament, que en contra d'unir-nos provoquen que ens allunyem. Hem desenvolupat una societat fragmentada, distanciada.

Però quina sort tenim les valencianes i valencians, que any rere any oblidem aquesta distància durant el mes de març. A la meua falla no importa quin partit polític votes, quina és la teua edat, i tampoc la teua nacionalitat. Tot allò que ens separa com a societat, desapareix amb les primeres notes d'una xaranga, amb el perfum de la pólvora i l'emoció d'un primer premi. Entre l'1 i el 19 de març la màxima distància que s'interposa entre nosaltres és el camí al casal per sopar després de llevar-nos el vestit de falleres i fallers, o la llargària d'una metxa que tarda a encendre el coet. Són dies per gaudir, per treballar i fer aquesta festa més gran, per emocionar-se, per viure. Són dies per oblidar-se de les preocupacions, dies en què el casal es converteix en casa, i on aconseguir que totes les persones de la nostra societat coneguen i gaudisquen de les falles és la nostra feina.

Aquest any 2022, les falles seran si cap més especials, perquè després de llargs mesos en què la distància entre nosaltres s'ha incrementat més que mai, ha arribat el moment de retrobar-nos. Gaudirem de plantar les millors obres d'art, de recollir premis, de ballar a les cercaviles, d'ofrenar flors, del xocolate calent a les nou del matí, de veure als més menuts i menudes a la despertada, de llargues nits de festa i, finalment, gaudirem de cremar, perquè tenim la certesa que l'any que ve ens tornarem a trobar. Les falles són una festa social, que no entén de distàncies, que no desapareix amb el fum d'una mascletada.

SAVIE SA

Toni Bono

SAPIENTIA MELIOR AURO

Sort dels de la regió valenciana,
tresor ocult de la més alta gamma.
Que s' enteren fins els més abatuts,
fallers valencians són els més sabuts.
Astúcia i coneixements valencians,
arreu del món són béns preats.
Borinot, comboi, mascletà,
ninot, xaranga, cremà.
Més valencià que enviar a fer la mà,
llengua guapa, bonica i "resalà".
I són eixes fruites daurades,
les que fan burla a les africanes.
Dolces línies d'oda valenciana, esclats de
[pólvora enyorada.
Comunitat fallera obstinada,
lloant seua llengua no s' enganya.
Un esglai de la quarantamaula?
Al pitjor dels monstres porta aigua.
Ressò amb potentíssim vibrant
fins l'últim en peu fa alçar.
Ulls plorosos, pell de gallina,
nostra senyera a poc a poc camina.
I són els paradisos de les Riberes,
que a la teua llar fan que et quedes.
Alguna cosa millor que l'or?
Qüestió quan menys rebuscada,
fixa't, concentra't en la primera,
veuràs la resposta amagada.

SERENDIPITAT

f. Descobriment casual o imprevist fet per un investigador o investigadora en el curs d'una recerca orientada a altres objectius i amb pressupòsits teòrics diferents.

Elisa i Beatriz Palomares

Aquest, sens dubte, seria el resum perfecte de la meua investigació. Perquè no tenia cap d' interés en saber de les relacions personals ni dels vincles que poden establir-se a una associació cultural. Simplement, volia conèixer més de tradicions i cultura, de llengua i festes. Tot molt objectiu.

Però el resultat... ai el resultat! Ha estat d'allò més inesperat que havia imaginat!

Aquesta festa en particular, i com ja he esmenat, és cultura i tradicions, normes no escrites i saber fer, que passa de generació en generació.

Però el que no esperava, era descobrir que també és sentiment, valors i treball, molt de treball.

De vegades, treball amagat i silenciat que ningú veu ni esbrina, si no fora pels resultats. Però els sentiments... eixos són presents, i moltes vegades, visibles a la pell i la cara.

Durant el temps que he pogut compartir amb els i les subjectes de la investigació, he pogut veure que els lligams familiars no en tenen res a veure amb els que ells i elles estableixen. Però no només les 4 persones principals, també tot el conjunt de l'associació. L'afecte i l'estima, estan presents en cada moment que es troben en contacte. Xicalla, joventut i adults tenen la necessitat de saber-se a prop, fins i tot quan tan sols fa unes hores que s'han acomiadat la nit anterior.

Com podríem veure al món animal, el grup és un tot i en té cura de la resta de membres (que tothom tinga un plat per a menjar, la cura per a qui es crema amb el foc o l'ajuda per a qui li falta una peça de vestimenta per enllestir).

Però el que sens dubte més m'ha sorprès, és la seua capacitat de resiliència, de veure un futur amb optimisme i saber que de tot se'n sortiran amb força i vigor.

Perquè en saben, que junts i juntes, podran amb tots els obstacles que se'ls posen al davant, siguen del tipus que siguen (econòmics, legals i fins i tot de salut).

Perquè ensenyen i aprenen, que com cada 20 de març, tornaran a nàixer de les cendres.

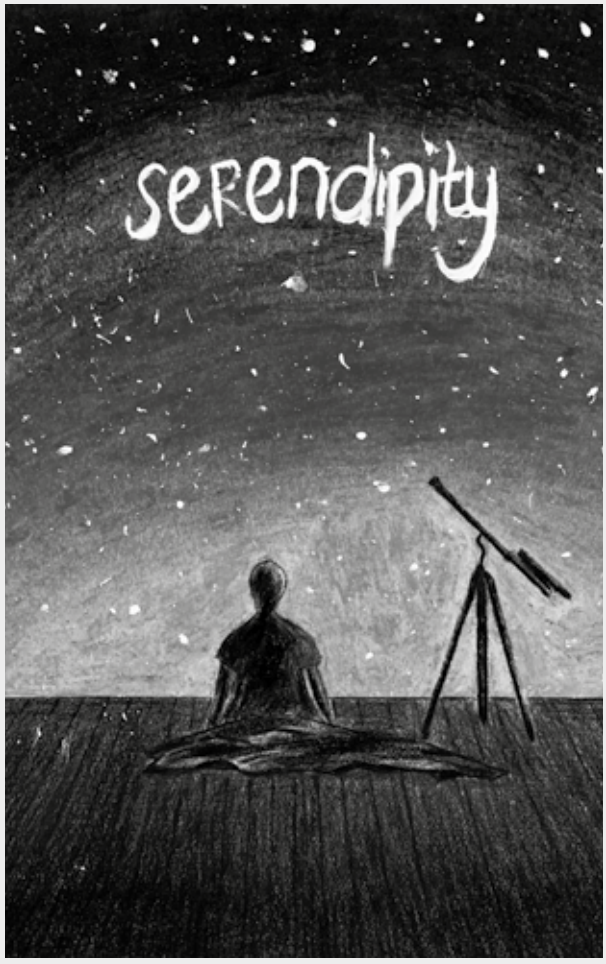

TREN

TREBALL

TOLERÀNCIA

TIMÓ

TREN

Corre... corre... arribes tard... corre, el tren estarà a punt de marxar i t'espera. Sense alè arribe a l'estació, pregunte al supervisor si arribe a temps per agafar el tren «V».

Estefania Carbó

-Sí, arriba a temps, el tren que ha de pujar arriba amb retard.

-Sens dubte pensava que no arribava a temps.

-Sí arriba, però segur que vol pujar a aquest tren?

-És clar, tinc bitllet.

-L'informe que algunes vegades no tenen parada en aquesta estació per anar a «V».

- I com és això?

- Afirmar-ho seria cometre una inexactitud com es pot adonar, les vies existeixen, encara que una mica avariades, senzillament indicades amb dues ratlles a terra.

- Però hi ha un tren que passa per aquesta estació?

-Ateses les circumstàncies actuals, cap tren té l'obligació de passar per aquí, però ningú impedeix que això puga passar.

-A la meua vida vaig conéixer molts passatgers i passatgeres que van poder pujar, si espera potser jo mateix tinga el plaer d'ajudar-lo a pujar a un confortable i bonic vagó.

Pense, quina sort! Pujaré a un vagó i em portarà per fi a «V».

- Perdone... si espere em porta aquest tren?

- Per què insisteix que ha de ser precisament a «V»?

- És que jo tinc un bitllet en regla per anar, com comprendrà he d'arribar a aquest lloc. No és així?

- Sí, teniu raó, però li dic que un cop puge al seu vagó i el tren comence el viatge, la seua vida prendrà un rumb. No importa que aquest rumb no siga a «V»?

- Jo creia que per anar a «V» només tenia prou amb un bitllet.

- Tranquil·litat, calma, el tren que vol pujar ja es troba en servei, només espere que hi puga pujar.

- Gràcies em tranquil·litza. Aleshores puc pujar al tren?

- I no només a aquest, en realitat hi ha moltíssims trens i els viatgers i viatgeres poden utilitzar-los amb relativa freqüència, però tenint en compte que no es tracta d'un servei formal i definitiu. En pujar a un tren ningú no espera ser conduït al lloc que vol o espera.
- Gràcies pels seus consells, però jo necessite arribar-hi, no tinc temps. M'esperen.
- Però mentrestant podeu esperar a l'estació per a viatgers, parle amb ells i elles, que també han adquirit els seus bitllets per a moltes parades.
- Aleshores he d'esperar per pujar?
- Pot i deu, però sobretot intenteu-ho de totes maneres, puge al tren amb la idea fixa que tard o d'hora arribarà a «V».
- No em sobra el temps.
- Un moment, li he d'aconsellar unes mesures: he de dir-li que els trens circulen per llocs intransitables, foscos i perillosos. De vegades el vagó et semblarà que està a punt de descarrilar, però mai no passa. El viatge és llarg, dura molt de temps en el seu trajecte i la vida dels seus viatgers i viatgeres patiran algunes transformacions importants com podràs comprovar.
- Podria jo fer alguna cosa per facilitar el viatge?
- Poder es pot, però no depén d'u mateix. El que no sé si li servirà d'alguna cosa. Allò fonamental és agafar el tren i viatjar, conéixer paisatges, ciutats, estacions, nous viatgers i viatgeres, etc. De tot, i de tots i totes se n'aprén.
- Què m'està dient? El viatge no és segur?
- No, segur no és. Li puc dir que no tinc, de moment, trens directes i segurs a «V» però el viatge té moltes estacions.
- Diga'm, puc baixar i pujar en aquestes estacions?

- És clar que pot baixar per agafar aire, agafar forces i tornar a pujar per seguir el viatge que de segur serà llarg.

- Sí... Espere un viatge llarg.

- M'alegre. Segur que trobareu bons companys i companyes de viatge, els quals compartiran històries i vivències. Altres poden desil·lusionar-te, altres et faran el viatge més divertit i, altres, estaran molt de temps amb tu acompanyant-te en gran part del trajecte. De vegades, estarà gairebé buit, esperant més viatgers.

- És vostè molt amable amb mi. Per què?

- És la meva feina fer el viatge més còmode i bonic als passatgers i passatgeres, i informar de tots els inconvenients i la durada. Per descomptat, aconsellar dels viatgers i viatgeres que l'acompanyaran en el seu trajecte. Alguns deixaran empremtes inesborrables i altres, millor oblidar-se que van estar al seu vagó.

- Sent el tren? Ja ve! Tinc molta sort. Gràcies. Gràcies per tot. Diga'm, si és tan amable el seu nom.

- Pugeu, pugeu i espere que tingueu un bon viatge, però recordeu quan arribeu a l'estació que espereu, no us penediu d'haver fet aquest viatge. Em dic D per servir.

Per fi al meu vagó, esperant un llarg trajecte al tren. He de pensar que hi ha moltes parades pel camí. Espere saber en quines he de baixar i pujar. Però aquest és el meu viatge amb la seguretat que el meu vagó mai estarà buit.

Però el tren ha de seguir el seu camí. De vegades molt de pressa, d'altres molt a poc a poc, però no té intenció de parar. El seu trajecte pot ser tranquil, tot recte, amb corbes, baixades, pujades, passant per túnels foscos, però no té intenció de parar. Segueix i segueix segur cap a la destinació.

El tren, el vagó, comporta soledat, pors, esperances, il·lusions, felicitat, amor, esforços, amistat, companyes i companys molt estimats... A totes les estacions pujaran i baixaran viatgers i viatgeres per anar a la destinació que han escollit. El tren segueix el seu camí pel mateix rumb que li marca el recorregut, sempre en marxa, mai en via morta.

El trajecte va arribant al final, tot viatge té els seus túnels foscos, però sempre hi ha un clarejar. Els raigs del sol il·luminen un nou dia com un altre, però cadascun diferent. Paisatges bonics, i com no, nits fosques només guiades per la lluna i estreles que il·luminaren el camí, però més a prop del destí.

La vida és com un tren, has de pujar al vagó triat perquè et porte al destí que desitges. Puja al tren i comença el viatge, tens molts bitllets per a destinacions inimaginables! Puja, baixa, però mai et quedes en una estació esperant un tren que pot passar o no.

Benvinguts i benvingudes al tren de la vida, bon viatge a l'estació anomenada destí.

TRE BALL

Quan era menut, vull pensar que era comuna la idea que treball era antònim al terme festa i per tant, també ho era de totes les maneres que tenim per gaudir dels nostres dies en aquest món.

Juanjo Espí

Els dies, les setmanes i els mesos els podríem classificar fàcilment i bàsicament entre dies de treball i dies d'esplai, entre dies feiners i dies de festa, però amb el pas del temps, i quan has viscut molts dies de treball i altres tants de festa, s'aplega a tindre una visió més ampla del concepte treball i sobretot del lligam del mateix amb el de la festa.

Supose que compartireu amb mi allò que se sent quan, acabat de ser conscient que s'enceta un nou dia, just en eixe moment en què s'activa el cervell només ens despertem d'una son reparadora, els ànims són ben distints si ens adonem que el dia que emprendrem és un dia de treball o un dia d'esplai.

Des d'eixe punt de vista instintiu, el treball esdevé en un enemic de qui voldríem fugir per tal que no ens trobés mai, donant així pas solament al temps d'esplai i goig. Podem també definir treball com l'obligació, sols dels adults i adultes, d'haver de fer una feina per un sou que ens permet viure tan còmodes com la xifra del salari que rebem ens permeta.

Què ens ocorre quan ens falta el treball? Sense tindre en compte la manca d'ingressos econòmics, no tindre treball és una vivència que no es pot desitjar a ningú. Obrir els ulls de matí i no tindre treball, feina o ocupació a fer, arriba a poder desesperar, quan ens falten objectius per portar a terme.

La sensació de no tindre res que fer, et fa abandonar l'anhel de posar en marxa el motor vital que necessitem cada dia per anar sempre cap endavant i amunt. I no vull fer referència sols al sentit que ens estem referint del treball, representant en aquest cas, la falta d'ingressos econòmics quan ens falta per viure.

Si hi ha una sensació pitjor que despertar-se sense tindre cap objectiu que complir, és la de no saber com poder fer front a les despeses de la llar, la llum, el lloguer i el més dolent, com poder comprar la llet o menjar pels teus.

Són justament aquestes dolentes experiències les que et porten a donar el just valor al terme treball, més enllà de les necessitats vitals o econòmiques, les que et fan adonar que sols amb el treball es poden aconseguir els objectius que et pugues fixar en aquesta vida.

Tot el que pugues anhelar, allò que pugues desitjar, cadascun dels somnis que pugues tindre, sols poden fer-se realitat si en el camí fins al seu acompliment, hi ha el necessari treball pel mig.

Podeu pensar que en eixe camí també trobem la sort, eixa fortuna necessària per a poder complir les metes que ens marquem. Mai està de més la sort, però així com potser de vegades siga necessària, mai serà suficient.

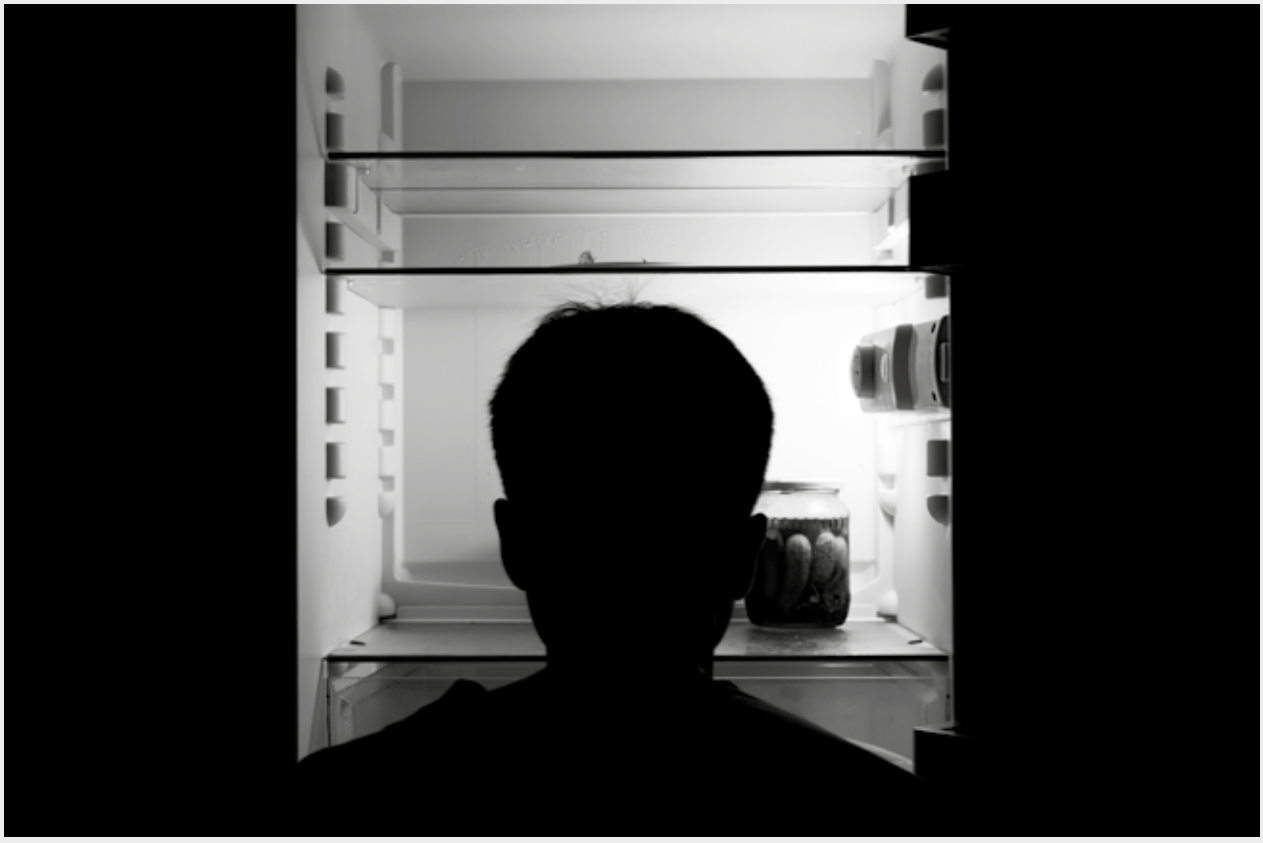

La sort existeix, tant la bona com la roïna, però sobretot quan la fortuna pot ser una ferramenta que ens ajude a arribar a les nostres metes, serà més fàcil que ens la trobem treballant que no asseguts en casa esperant-la.

La sort és com ho era la inspiració per a Picasso, existeix, però ha de trobar-te treballant, i sempre serà més fàcil que ens trobe si la busquem, tal com ocorre amb els dies bons que ens cal buscar-los, perquè els roïns ja sabem que venen a soles.

Però no és sols el treball allò que ens ompli les vides. Igual que el Ying i el Yang, necessitem per viure tant del treball com de la festa, justament per tal de valorar l'un i l'altra de manera complementària.

La festa i tot allò que per a la seua ocurrència siga necessari, tantes vegades ve precedit de molt de treball. Poc caldrà explicar als nostres fallers i falleres, que de cap manera podríem celebrar la festa més gran del món si no fora pel treball que hi ha darrere, justament en la mateixa proporció, i aquestes línies no pretenen finalment res més que retre un més que merescut reconeixement a totes les persones que gràcies al seu treball ens han oferit ja quaranta anys de festa.

Treball i festa són directament proporcionals i dubte que la sort del món faller ens haja permés ser Patrimoni Immaterial de tota la Humanitat.

TOLERÀNCIA

La distància està present en les nostres vides des de molts vessants, distància cultural, distància econòmica, distància a través d'ideologies, distància entre ètnies.

Núria Grau

Sortejar aquestes distàncies requereix un bot qualitatiu en els valors humans que s'anomena tolerància.

Podem trobar molts significats del terme «tolerància», però tots tenen en comú un mateix aspecte que gira al voltant d'admetre les diferències i conviure amb elles. La tolerància és la capacitat que tenim les persones de respectar els altres i admetre que puguen pensar o actuar de manera diferent a nosaltres. En altres paraules, és el contrari als prejudicis.

Una societat tolerant és aquella on les persones poden viure harmònicament amb independència del lloc on varen nàixer, de quina siga la seua ideologia o de quina religió professen. Ser tolerant significa respectar, valorar les diferències de tota classe i estimular el diàleg i l'aprenentatge mutu.

En el moment actual, on les societats són cada vegada més diverses i sempre trobem algú que vol destacar les diferències per tal d'incrementar l'odi a les minories, fomentar la tolerància i el respecte ha de convertir-se en un objectiu fonamental. Si hi ha alguna cosa clara és que tots som diferents i la societat és diversa, en conseqüència, no es tracta sols d'acceptar i respectar a la resta de persones sinó d'interactuar i conviure pacíficament amb elles.

Igual que passa amb la llibertat, la tolerància acaba davant de comportaments i actituds que intenten maltractar la dignitat i el control que les persones necessiten en les seues vides.

Tolerar no sempre és una actitud positiva. Així, ser tolerants amb comportaments agressius, tolerar la violència, l'esclavitud o les desigualtats de qualsevol classe ens fa, d'alguna manera, còmplices d'aquests comportaments.

El món faller el conformem persones de diverses ideologies, de diferents creences o costums, de diferents races i cultures, de distints estatus econòmics i socials. En resum, és un fidel reflex de la diversitat de la societat. Convertir-lo en l'escenari des d'on fomentar actituds i comportaments pacificadors, on motivar la resolució de conflictes d'una manera respectuosa i assertiva, on es puguen resoldre les nostres diferències des del respecte i l'acceptació, hauria de convertir-se en l'objectiu de nosaltres els fallers i les falleres. És la nostra responsabilitat transmetre aquests valors als nostres xiquets i xiquetes.

TI MÓ

AMB BON VENT, TOTHOM ÉS TIMONER

El timoner era antigament aquell qui conduïa el vaixell a bon port. Si parlem de falles, el timoner seria la figura de la presidència, aquella figura que mana o almenys hauria de fer-ho.

Àngel Bellver

I com arriba hom a la presidència? En cremar el monument el dia de Sant Josep, les falleres i els fallers han d'escollir aquella figura que els representa i els transmet més confiança per estar al capdavant de la falla. Encara que pot ocórrer que només hi haja una candidatura.

És tasca de la presidència administrar els recursos de la falla, nomenar a la junta directiva (abans comissió), acudir a les reunions amb l'ajuntament i formar part de la junta local amb la resta de falles. Per ajudar a conduir la comissió es nomenen diferents càrrecs, a dones i homes de confiança. Delegades i delegats que acudiran a cada reunió i treballaran perquè tot tire endavant; encara que de vegades per diferents motius deixen de baixar.

Poden diferenciar-se diversos tipus de persones al vèrtex d'una comissió; aquelles que a banda de presidir ajuden a carregar cadires, cuinar paelles, muntar escenaris, plantar monument; o per contra aquelles persones "figurins" amb mil excuses quan han d'arrimar el muscle.

Els èxits d'una falla són sempre els èxits d'aquests últims però, els fracassos, són de la comissió.

Si d'alguna cosa s'ha d'intentar fugir quan estàs al capdavant és de tenir un govern a l'ombra i sobretot, no oblidar un dels papers fonamentals: estar sempre al costat de la fallera major de torn i ser una fallera o un faller més. Ser la cara més visible d'una comissió és un gran orgull però també treball i responsabilitat.

ar Inc.
Only
rized
will be
way at
Expense.
LAR

ÀNIM

ÀNSIA

ÀVIA

ART

ÀNIM

Què significa la paraula ànim? Com la definiríem? Com un estat, una expressió...

És la força moral i energia que porta a actuar. És el valor, és l'esforç, és energia, voluntat, atenció o pensament.

Laura Enguix

És per això que aquesta paraula em porta a mirar en la distància, però del temps, dels nostres antecessors fallers.

Conta la història que la nostra festa fallera, s'ha aturat des dels seus inicis només en dues ocasions;

La primera fou per dos anys, el 1885 i 1886, ja que era impossible fer front als impostos revolucionaris que per aquella època l'alcaldia cobrava, 30 pessetes. I el regidor va considerar que eren unes festes impròpies d'una capital seriosa i de primer ordre, i va pujar el preu a 60 pessetes.

Però a l'any 1887 gràcies a eixa paraula, ànim, dels fallers i falleres d'aquella època que hi van saber fer front, entre ells el primer president de "Lo Rat Penat", van aconseguir rebaixar la llicència a 10 pessetes, permetent així que 27 comissions falleres entraren a formar part d'aquesta gran festa. I, fins i tot, va ser el primer any en què van començar a fer entrega de premis gràcies a la revista "Traca".

La segona vegada va ser per causes molt pitjors, la guerra civil. Donat que la guerra va començar en juliol del 1936, aquell any encara se celebraren les falles, però ja no va ser així ni el 1937, 1938, 1939...tot i que en 1937 arribà a plantar-se un monument propagandístic a Toledo, per tal d'exaltar la ideologia.

Fou l'any 1940, quan la guerra ja havia finalitzat, que el nou consorci de la ciutat va reunir als presidents i secretaris de les comissions falleres que, amb eixe ànim que ens caracteritza als fallers la voluntat, la moral i l'energia inesgotable, crearen la Junta Central Fallera. Començava així un nou període, malgrat les censures. S'incorporaren nous actes com l'ofrena.

I és a dates actuals, fent més xicoteta aquesta distància en el temps fins a arribar a aquest moment, quan ens trobem a la mateixa situació.

Como anècdota vull recordar aquell 8 de març de 2020, quan li deia a una persona que s'afectava molt de prop per la possible anul·lació de les falles:

"Tranquil·la, només per la guerra civil es van aturar les falles, no podem estar vivint el mateix... "I sí, ho estem fent. Igual que als segles XIX i XX, els fallers i falleres van haver de traure forces d'on no hi havia per fer que aquesta festa no desapareguera malgrat les circumstàncies, nosaltres avui, al segle XXI estem escrivint la nostra pròpia història de l'aturament de la nostra benvolguda festa, i com que l'ànim faller, preval per damunt de tot, ho aconseguirem, i serà el 2022 l'any en què tornarem a plantar tots els monuments després d'una pandèmia.

L'ànim és una força moral, una energia, un esforç, una voluntat de lluita que els fallers i falleres tenim al nostre cor. Permet que, malgrat les circumstàncies patides al llarg dels segles, continuem així, amb la nostra festa. La gran festa fallera!

ÀNIM FALLERS I FALLERES, HO ACONSEGUIREM

ÀNSIA

DE L'ÚLTIM BALL

No ho saps, però fa dies que t'observe. Em trobava ben sol, feia tant de temps que ocupava aquest espai amb mínima companyia! Sembla que ja s'inicia el moviment a les naus dels artistes.

Laura Bellver

"Aquest article ha participat en el Concurs Lletra d'Or de la FdF Junta Local Fallera"

Mira que havia vist els dibuixos i els diversos dissenys, fins i tot l'esbós, per allí damunt dels bancs del taller i l'ànsia em portava a la desesperació.

Vaig seguir el procés amb atenció: el model d'argila, el motle, el cartó i la pintura. I de les seues mans nasqueres tu. Recorde el primer dia que et vaig veure, quan començava a clarejar. Aquest moment del dia sempre m'havia semblat màgic, carregat de noves oportunitats. L'artista havia estat tota la nit treballant.

Una llum ben tènue va permetre que coneguera els teus ulls. Quina mirada! De seguida vaig adonar-me que seríem inseparables! Tants ninots per València i ens havíem trobat! Quina coincidència més gran; tants tallers per a créixer i allí estàvem, tu i jo.

Hem passat bones nits, plenes de conversa, d'esperança i sobretot de plans de futur. Ambdós sabem que el dia que eixirem al carrer està cada vegada més a prop. Per fi, els ninots notarem el vent de març a la cara i tornarem a veure l'admiració en els ulls de la gent que s'aprope a conéixer-nos. Escoltarem música pràcticament les vint-i-quatre hores del dia i també coets, molts coets. Ja veuràs quina olor més bona a pólvora ens envoltarà!

Març, tercer mes de l'any, quan acomiadem l'hivern, els dies són més llargs i amb sort, algun matí notem l'aroma de la flor del taronger!

Ara que ja és març, és el nostre moment. Mira al teu voltant, mira les cares de les més menudes i els més menuts! Quants mesos portaven sense la nostra companyia al carrer! Hi ha xiquetes i xiquets que no s'enrecorden de nosaltres, altres encara no han vist mai un ninot. La seua primera vegada, de segur serà inoblidable.

Estira't bé, allarga la cama, enlaira't amb orgull i gràcia; ja està ací el jurat. És la nostra oportunitat, el nostre ball. Equilibri, perfecció, enginy i la crítica al peu del monument; música de fons, l'alé contingut. Somriu, ho hem aconseguit, he vist com se'ls posava la pell de gallina!

Ara sí, companya meua, arriba la nit, l'última nit. No mostres tristesa, les falleres i els fallers no ho saben, però, al cap i a la fi, el foc ens permetrà fer l'últim ball. Serà perfecte, per fi, les nostres mans s'acaronaran i volarem alt, fins a l'infinit i més enllà.

Hem viscut una gran setmana, la primera després de dos anys i ha sigut perfecta.

Para atenció, ja comencen els focs d'artifici que anuncien que el nostre final està a prop.

Mira ací baix, veus l'anhel d'un nou començament als seus ulls? Amor fati, és el nostre destí com a ninots de falla, ballar amb el foc i ser la flama d'una nova il·lusió.

ÀVIA

QUAN L'ÀVIA SE'N VA

Estimada àvia Lola.

No sé com començar aquesta carta. Qui bé em coneix sap com estàvem d'unides i què significàvem l'una per a l'altra.

Laura Bellver

Totes les persones tenim parcel·les a la ment que ens traslladen a moments de pau quan més ho necessitem. Aquests espais segurs solen tenir relació amb la infància, llocs on hem assaborit la felicitat més pura, regals, viatges...

El meu territori segur em condueix habitualment fins a tu, àvia. Mil i un records, el teu somriure amb la dent d'or que tant m'agradava; la meua memòria es troba plena d'olors i sabors.

Recorde quan dormia a casa teua algun dissabte. Cada diumenge em despertava i romania ben quieta al llit, escoltant. Adorava l'olor de la paella quan iniciaves la preparació de bon matí: el misto, l'oli, les pilotes... M'encisava que la porta de la casa estiguera sempre oberta de bat a bat i que el veïnat fos lliure de passar endavant. Aquests moments d'olors i converses mig espiades són el meu tresor, són el meu "espai vitamina".

Dominaves l'art de la cuina com cap altra persona. Milions de receptes modificaves per reunir-nos al voltant de la taula cada dissabte. Entre elles em quede amb l'arròs al forn que inventares per a nosaltres: sense fesols, amb llonganisses i cansalada i acompanyat d'unes creïlles tallades ben fines.

Vaig tindre la sort de conéixer-te i de què les nostres vides caminaren de la mà. Pense que qui es cria amb la seua àvia té una mena de màgia que l'acompanyarà sempre.

En aquesta vida res no és etern, només el record. Per això a la meua memòria continues cantant, fent bunyols, ballant amb la ràdio en marxa i sobretot guaitant a través de la persiana per veure si ja arribem.

El món ha canviat molt des que no vius en ell. Nosaltres continuem trobant-nos sempre que podem, encara que els últims mesos han estat ben difícils. Gràcies a una pandèmia que ens obligà a tancar-nos a casa, he començat a cuinar arròs al forn, però no arribe al teu punt encara.

Tinc sort, àvia. Vaig abandonar la infància amb 38 anys complits. Aquell 29 d'abril et convertires en "dandelion" i volares ben alt, fins a instal·lar-te ben endins, allí on naixen els millors desitjos.

Ens trobem allí, com cada nit.

ART, GÈNERE I DISTÀNCIA

Abans d'iniciar aquest escrit, he donat una ullada al diccionari normatiu valencià per conéixer la magnitud d'aquest concepte: ART. Dins del ventall de definicions que ens aporta he escollit les següents: "habilitat per a fer alguna cosa, adquirida amb l'estudi, l'experiència o l'observació", "cadascuna de les belles arts" i "estil d'un artista".

Isa Montoya

Quantes i quants artistes ens envolten en el nostre dia a dia? La seua habilitat ens contagia: la iaia i el iaio amb la transmissió de rondalles ens transporten a un món màgic, la sensació de protecció del pare i la mare amb una cançó de bressol, les i els mestres que ens fan arribar amb art els aprenentatges, la trobada amb els amics i amigues creant aventures, un veí o veïna que et fa un joc de màgia ... Si és que tots portem un o una artista a dins nostre!

Però, quan eixe art és únic, és sorprenent i et fa sobreeixir per damunt de la resta, diríem que presentes un estil propi que dóna lloc a una manifestació de bellesa. Una bellesa que s'expressa a través de la pintura, l'escultura, la literatura, la música i el so, el moviment i la dansa, l'arquitectura ...

Després de llegir i buscar informació en diferents articles al voltant de llistats d'artistes ordenats per la seua importància, el seu talent, quina és la sorpresa? Que en trobem de diferents. Així què, podríem fer un gran llistat d'artistes al llarg de

la nostra història. Però seria seriosa i justa aquesta columna de noms? Els i les inclouríem a tots i a totes? Segurament no, però és ben cert que perdríem un gran nombre de totes, ja que moltes d'elles no han sigut visibles. O bé perquè fins fa poc van amagar el seu art sota el nom d'un home (Caterina Albert i Paradís 1869-1887) o tristament perquè les seues obres no van veure la llum fins a la seua mort (Hilma Af Klint 1862-1944).

Art, gènere i distància. Sí, així és. La distància expressada en el món de l'art, entre els homes i les dones, distància entre gèneres. Sempre ells al capdvant, i en darrera instància elles, les virtuoses, amagades baix un pseudònim o relegades les seues obres a no veure la llum.

Unes dones valentes, emprenedores i encoratjades. Que van lluitar per fer-se escoltar i mostrar la seua sensibilitat, sentiment, tècnica i visió de la realitat transformada en una obra. La seua audàcia i determinació les va conduir a l'autodidactisme, ja que no tenien accés ni a l'aprenentatge ni a la cultura. Així es va expressar Jane Austen: "Una dona, especialment, si té la desgràcia de saber alguna cosa, ha d'ocultar-ho tan bé com puga"

Tot i això, van estar sotmeses al poder patriarcal i masclista de l'època. Moments històrics on els seus valors i conviccions, fins i tot la seua pròpia vida, ens han deixat en herència reduir la distància entre tots dos gèneres i donar a la dona el lloc que li correspon socialment. Tal com va dir Mary Shelley: "Ves amb compte; aleshores no conec la por i sóc per tant, poderosa"

Un camí que no ha estat gens fàcil, més aviat monstruós, críptic i inabastable, excessivament llarg en el temps. Però gràcies a la seua constància podem dir el dia de hui que som visibles al món de l'art i la cultura, la ciència i la investigació, l'economia i la política, l'educació, la família ...

Encara ens queden centímetres, metres o quilòmetres per retallar. Hui dia, aprofitant la nostra visibilitat, entre totes i tots fem desaparéixer allò que ens separa: no jutgem basant-nos en estereotips, que desaparega la fricció entre gèneres...

"Emmurallar el mateix sofriment és arriscar-te al fet que et devore des de l'interior" Frida Khalo

Per les que ja no estan, per les que estem i per les que vindran.

NO

NOTÍCIA

NOVETAT

NO, NO PARAREM

Gràcies a la lluita incansable de milions i milions de dones i homes al llarg de la història per reconéixer la dona com a ser independent.

Àngela Bellver

"Aquest article ha participat en el Concurs Lletra d'Or de la FdF Junta Local Fallera"

Les dones tenim avui en dia una major -que no total ni igual- presència a la globalitat d'àmbits de la nostra societat. No queda tan llunyà i de segur que molta gent recorda quan les dones, per exemple, no podíem tenir un compte bancari, comprar un habitatge o elegir lliurement i exercir una professió sense la supervisió i autorització d'un home, fora el pare, germà o el marit, exemples aquests trets d'entre una gran multitud d'activitats quotidianes en que les dones no teníem la mateixa condició legal i ciutadana que els homes.

La revolució de les últimes dècades del segle XX i sobretot la fermesa en la lluita durant el segle XXI han permés que les dones estiguem presents als àmbits polítics, científics, socials, empresarials, educatius, esportius i d'administració en general. Hi ha una dita que diu que "les falles són el reflex de la societat" i precisament eixa lluita i revolució han arribat gairebé al món faller. Els inicis de la festa fallera reglada, coincideixen amb la creació del concurs "Miss Espanya", allà pels anys 1920, ací la dona elegida per representar la comissió fallera era la "Reina Fallera", passant per nomenclatures en la dècada del 1930-1940 com a "Bellesa Fallera", fins a arribar al que coneixem hui com a Fallera Major. La presència de la dona dins del món faller ha quedat relegada al llarg de la història a feines relacionades amb la vestimenta, neteja, preparació d'activitats i menjar, així com a cuidar de la xicalla, sempre a un segon pla. També les nostres Falleres Majors, fins fa molt pocs anys, han tingut un paper de representació de les comissions falleres simbòlic, d'exhibició, perquè com bé sabem, la presidència, el màxim càrrec dins d'una comissió fallera, ha sigut quasi en la totalitat de les ocasions ostentada per homes.

La proporció de dones presents als òrgans de govern i administració de les associacions falleres, on es prenen les decisions més transcendentals per a una falla, ha sigut ínfima durant el segle XX. Però això ha canviat i continuarà canviant. Cada vegada estem presents en major proporció als estaments més alts de l'engranatge faller. Cada cop tenim més presidentes, vicepresidentes, secretàries, vocals... Tenim veu i l'alcem dins dels nostres casals! Hem arribat per mèrits propis, gràcies a la lluita de milers i milers de falleres i fallers que contribueixen diàriament a la grandesa d'aquesta festa, perquè la mateixa continue sent font de cultura, diversitat, valors, sentiment, tradicions i emocions.

Aquesta lluita no es detindrà. És necessari que les generacions vinents tinguen la força que calga per a continuar fent Falla, amb igualtat i respecte, amb convivència i humilitat, perquè sols així tenim garantit el futur del nostre estimat món faller. Força i endavant!

NOTÍCIA

No és notícia, però les falles seguim vives. Algunes persones diran que hem estat a la Unitat de Cures Intensives (en les vegades que ho hem sentit en aquests darrers dos anys, i la taxa d'ocupació de la mateixa). Però no informaven de tots els que hi érem allí.

Beatriz Palomares

Empreses, associacions i relacions hem passat per aquest espai on hem hagut de rebre unes cures basades en ajudes econòmiques i estima, molta estima. Tot i que moltes de les ajudes promeses pels qui sempre prometen, encara no han arribat.

Ens ha costat tornar a notar el caliu de la gent, i malgrat la distància de metre i mig, trobar-nos a prop, de baixar a la nostra segona casa encara que siga per a passar fred al carrer mentre sopem.

No és notícia tampoc la de coses que hem realitzat, iniciatives que s'han pres i tot allò en què hem ajudat. Hem col·laborat en tot allò que hem pogut, fet tot el que ens han demanat, i proposat tot el que, bonament, els nostres caps podien pensar. Tot i que de vegades, i encara que tampoc haja estat notícia, no ens han escoltat.

Han buscat la notícia allà on alguns creien que es trobaria: les xifres, l'economia i el punt de desaparició. Han buscat saber què ens faltava per a morir, si resistiríem un any més aquesta angúnia o ens donàvem per vençuts i vençudes.

Però les que sempre havíem desitjat publicar, les que mantenien l'esperança viva, les que treien un somriure, ens feien moure els peus i tancar els ulls, només han estat a l'abast de qui ha desitjat veure-les.

I és moment que tothom sàpiga la notícia més important:

Nosaltres les falles, amb els nostres fallers i falleres al capdavant, no deixarem que res ni ningú ens ature, si podem comptar amb el seu amor i estima per les nostres costums i tradicions. Comportarà feina i, de segur que, molts mal de caps, però prometem rialles i alegries a tot a qui s'atrevisca a participar.

NOVE TAT

Tere Fons

Remuntem un poc al març de l'any 2020,
els mitjans de comunicació trauen fum,
la notícia arrasa més enllà de l'àmbit estatal
i és que una pandèmia s'instaura a nivell
[mundial.

La novetat revola la societat
metges i polítics ha pillat desprevinguts.
L'estat d'alarma "teòric" de la constitució
pel govern ha sigut decretat.

Tots a casa ens manen que ens quedem
tan sols els serveis essencials ixen al carrer.
Són temps de plors, d'enyorança, de desig,
un dret fonamental hem vist restringit.

Novetat és ara la forma en que ens reunim.
La paraula telemàtic s'instaura a tot arreu.
Les xarxes socials prenen força més que mai.
És l' única forma de poder-te relacionar.

Tots ens vam haver de reinventar.
Vam fer de mestres, de cuineres...
El teletreball a algunes llars va arribar
i als hospitals els serveis mèdics
en heroics es van haver de transformar.

Els aplaudiments i les vuit de la vesprada
al record de tots sempre romandran.
Qui ens anava a dir mesos abans
el que anàvem a viure i patir.

Les màquines de cosir sonaven més que mai
confeccionant mascaretes amb teles de mil
[formes i colors
front el desproveïment mundial i amb
[solidaritat,
una volta més ens vam haver de reinventar.

Quantes voltes pega la vida.
Hem estat mesos continguts pel bé comú.
Tal volta ens feia falta que ens donaren una lliçó.
Lliçó de vida que ens ha obert els ulls,
a estimar i apreciar el que realment és important.

Novetat és ara el fet de poder abraçar.
Novetat és ara el fet de poder besar.
Novetat són ara les reunions socials.
La vida una lliçó a tots i totes ens ha donat.

NOVETAT

La novetat no és necessàriament un reflex d'allò que experimentaràs. M'atreviria a dir que no és tan sols un acte de justícia amb l'experiència, és simplement rascar la superfície i assumir que això és vàlid.

Montse Vila

Pots quedar-te amb la novetat des del primer moment. Però veure-ho així és un engany.

Quedar-se amb la novetat és el mateix que valorar la caixa que conté el pastís i suposar que el sabor del cartó és el del dolç que conté. Però si consideres que això és valuós, estaràs perdent-te el millor. I no és tan difícil veure més enllà. Creu-me i obri la caixa.

El que hui és novetat, notícia, modern, demà ja no ho serà. El temps, altra vegada el temps, cura aquests mals. Si hui és nou, demà serà més que vell. D'allò que hui se'n parla, demà ja ni s'anomenarà. El que hui s'estila, demà ja no es portarà. Tot passa...

Insistisc, tot passa i tot torna, no importa què, com ni quan. No importa res d'això. En essència, hui ens fem les mateixes preguntes de sempre, els meus interrogants són els que es feia ma mare, i la seua, i les que es faran en el futur. Volem la mateixa alegria. Aspirem a la felicitat. Somiem un futur més amable. Entropessem amb la mateixa pedra, caiem i ens tornem a alçar. Això és de valents, l'altra opció, no la podem ni contemplar.

Des del moment del naixement, ens trobem davant una escala que hem de pujar. Hi ha graons més alts que ens dificulten l'ascens, però també trobem un passamà que ens ajuda en la pujada. Cada esglaó és una novetat, una nova experiència. Hi haurà de bones i de dolentes, però totes valuoses si les sabem aprofitar.

És un repte intentar comprendre que el món en què vivim ara, amb una òptica maquinal, es pot tornar insensible, radical i desenfrenat. Una tragèdia de la qual ni ens plantegem escapar. Impossible fugir de la indiferència, dels extrems i de la pressa. Però la vida és avançar, l'altra cosa és una presumpció de vida.

Som testimonis i còmplices de la contradicció del futur que està per arribar, tant que no importa. És com si el temps s'haguera detingut i el demà ja estiguera entre nosaltres. Ens convertim en un adolescent perpetu que no vol mutar perquè no veu res més enllà.

Les noves tecnologies han substituït altres mitjans de comunicació alterant la vida privada i els sentits, reflectint només un punt de vista que no sempre és el real. Ens mostren una perspectiva única (la idíl·lica) i immediata (la novetat). I hi ha més, molt més. Verbs sense utilitzar, substantius oblidats, adjectius que no emprem. I no tot és present, felicitat i meravellós.

La història d'una vida ha de poder contar-se, no ha de ser virtual. És millor que siga tot el real possible, viure-la. Assaborir cada moment, sense pressa però sense pausa, perquè és efímera. Això sí que és una novetat, la millor de totes.

CONSTÀNCIA

CIÈNCIA

CONVENI

CONSTÀNCIA

Constància, eixa gran virtut cardinal. L'essència de l'èxit. Allò amb què podem aconseguir les nostres metes i objectius.

Victor Gascón

No hi ha somni massa gran ni voluntat inabastable si la constància és forta. La clau per a aconseguir gairebé qualsevol desig. Malgrat això, no hi ha rosa sense espines. És difícil mantenir la constància per molt de temps: la nostra voluntat flaqueja. Sovint, més del que ens agradaria. El temps passa i el nostre objectiu original pot veure's modificat, o inclús canviar radicalment. Es necessita un exercici mental i entrenament extenuant per a poder sostenir el punt de mira invariable.

S'han d'entrenar aptituds com ara la paciència, la resiliència, fermesa anímica...

Tanmateix, inclús així, no resulta en absolut senzill poder fer-ho. I és que al voltant de la paraula constància, esdevenen altres tantes qualitats que suposen un esforç: perseverança, persistència, sacrifici... Qualitats que s'han de mantenir tot el temps possible. I, és clar, «tothora» acaba sent massa temps.

Però, i ací resideix la bellesa d'aquesta paraula, si el desig és prou intens, si l'objectiu és realment anhelat, no hi ha escull tan gran que puga canviar el pensament. Les nits es tornen dia, les vint-i-quatre hores es queden curtes, no hi ha obstacle insalvable. D'ací que les persones amb uns objectius clars i voluntat fèrria, facen ús de la constància com a camí a l'èxit. I quan ens confessen els seus secrets, sempre els sentim dir «només fa falta constància». Com si fos poc. Minimitzen l'essència de la paraula, possiblement sense intenció de fer-ho, donant l'aparença que és cosa fàcil. I és quan el que rep eixa informació es confon. I pensa que si és tan senzill i uns ho aconsegueixen mentre altres fracassen, serà perquè l'atzar també tindrà un paper fonamental en aquest camí. I al capdavall, rares vegades la sort és la decisiva en aquests assumptes. No és que no ajude. Però certament, no és el punt clau. I si pensem en l'atzar com a determinant de l'èxit, atés que aquest no es pot aconseguir esforçant-nos, abandonarem el nostre objectiu esperant que siga el temps qui ens done el desitjat premi abans o després. Que rar seria aconseguir-ho així!

El que sí que sé és que no es poden fer realitat els nostres somnis si no despertem i fem alguna cosa. Desencreuem els braços i posem fil a l'agulla. Al cap i a la fi, el temps passa. La vida se'ns esmuny entre els dits. I amb bons objectius i constància en la seua consecució, podrem dir que hem tingut una vida plena.

CIÈNCIA

LA CIÈNCIA I LA CARA NORD DE LA HUMANITAT

Observar, experimentar, reproduir, estudiar i interpretar són accions relacionades directament amb el mètode científic.

Laura Bellver

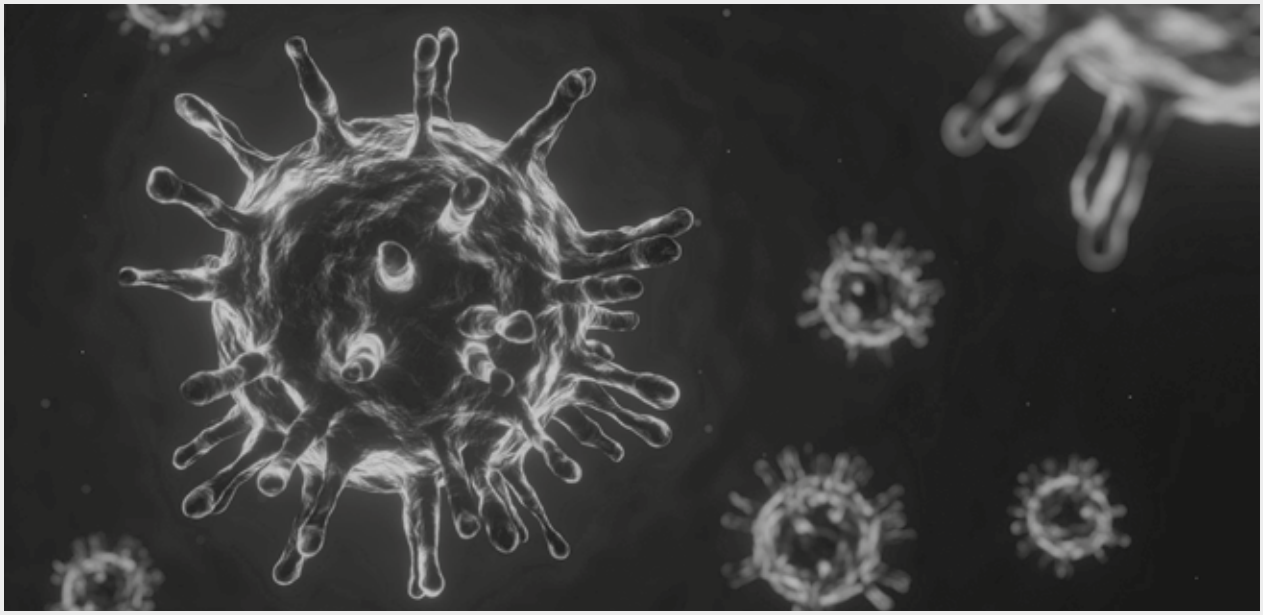

Però no penseu que aquest mètode és una novetat. Més aviat al contrari. Ja a la prehistòria, les dones i els homes utilitzaven l'assaig-error per saber quin aliment podien menjar amb seguretat o per contra, quins eren els verinosos.

Així, l'observació de tot allò que ens envolta, ens ha permés evolucionar com a espècie i la curiositat ens ha fet superar-nos, per a bé i també per a mal. La humanitat ha sigut capaç de construir meravelles que desafien les lleis de la gravetat i es mantenen inalterables amb el pas del temps; de volar, de submergir-nos a milers de metres de

profunditat, de descobrir el foc i de canalitzar l'aigua. Però també tenim invents desastrosos als nostres antecedents com a espècie. Molts d'ells giren al voltant de la mort i el sofriment, com la bomba atòmica, la guillotina, la injecció letal, la cadira elèctrica i les càmeres de gas. Altres tenen a veure amb la nostra relació amb les altres formes de vida amb què compartim el planeta blau: desforestació, caça i extinció d'espècies, microplàstics, urbanització sense control...

Tant el vessant bo com el malvat de la ciència segueixen el mateix patró; el mètode científic: observar, fer hipòtesis, experimentar,

construir teories i extraure'n conclusions. Si d'alguna cosa ens hem adonat des de març de 2020 és que la ciència sempre està en moviment. Quan tota la humanitat va haver d'aturar-se, la ciència viatjava d'un país a un altre amb més força que mai: estàvem contra les cordes, corríem perill de desaparéixer si no trobàvem una solució ràpida a la pandèmia.

Però no només la ciència està arraconant la COVID-19. Així, les dones i els homes que hem viscut aquesta època hem pujat la muntanya més alta, fins aquell cim més difícil d'assolir. Hem tancat les portes del carrer i hem obert les finestres a la companyia, superant

la soledat de cada confinament. Hem omplit aules de valentia i coneixements. Hem saturat les línies telefòniques amb missatges d'ànim i hem creat milers d'iniciatives solidàries a les xarxes socials.

Descriuen la cara nord d'una muntanya com el seu costat més fred, inexpugnablement i tècnicament més difícil d'escalar. Per a nosaltres, les humanes i els humans, la nostra cara nord és la incertesa. Incertesa de no saber cap on anàvem, què era això que ens estava ocorrent i el temor a tot allò que és desconegut. Així, ens férem addictes a les notícies i coneguérem paraules com epidemiologia, gel hidroalcohòlic i PCR.

Ara, que sembla que per fi el futur es pinta dels colors d'aquells arcs de Sant Martí que acoloríem temps enrere és el nostre torn:

- Observem més que mai el medi que ens envolta i cuidem-lo.
- Fem hipòtesis per construir un món millor, perquè aquelles persones que vindran no hagen de tastar la incertesa i el temor.
- Experimentem, millorem i construïm de manera sostenible.
- Obrim les portes de la ciència i la teoria a tothom.
- Establim conclusions fortes que servisquen de lligams entre passat i futur.

Recordem què diu l'axioma "on no hi ha mètode, no hi ha ciència". Però també tinguem en compte que ciència, sentiments i futur van de la mà. Aprenem del passat, de l'assaig-error i així, tot allò que vindrà, ens dibuixarà un gran somriure.

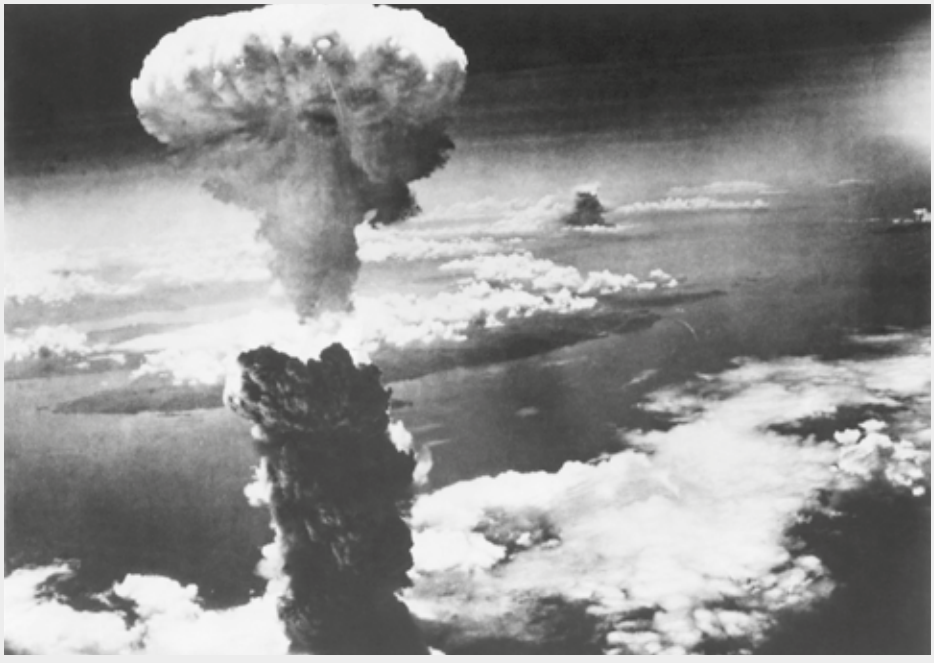

CON VENI

Beatriz Palomares

El que un conveni ha unit...

Un acord entre nosaltres
roman encara inalterat
tu demanes, jo obeïsc
i qualsevol negociació s'ha acabat.
Són anys i anys de duració
en què tothom ha tremolat d'emoció
en creure en la possibilitat
que puguem tenir una conversació.
Perquè cada 4 anys ens sembla poc,
no poder saber que passa pel cap d'intervenció
cada cop que presentem una factura
i sabem que la fi serà una desventura.
Perquè la nostra intenció
sempre és innovar i canviar,
però tan sols ens atura
que no ho puga justificar una factura.

Sabem que els nostres fons són finits
i els hem de distribuir bé
sobretot si el que volem
és no quedar-nos sense res.
Només queda esperar
que per novembre arribe la nostra cita
i que tot acabe bé
serà de nou una gran fita.
I com diuen a les millors cerimònies:
el que un conveni ha unit,
que ni eleccions, pandèmies o factures
ho dividisca.

IGUALTAT
INFÀNCIA
ÍTACA

IGUAL TAT

Premi La Via de la Igualtat 2020

VIOLETA

Violeta es va despertar especialment contenta aquell dia, perquè era 25 de novembre de 2185, dia en què complia la majoria d'edat.

Comissió Falla Portal de Valldigna

Àngela Magraner

Feia molt de temps que esperava aquell moment, ja que per fi podria fer tot el que volguera, o almenys això pensava ella. A més, era dissabte i tocava dinar a ca la iaia, cosa que sempre era un plaer per a ella. Violeta i la seua iaia Anna tenien una relació molt especial, amb una sola mirada sabien el que volien dir.

Després de desdejunar i d'arreglar-se l'habitació, es va vestir i va pujar a ca la seua estimada iaia. Havien acordat que, com que era un dia especial, faria canelons, el seu menjar preferit, però amb una condició: havia de pujar prompte a ajudar-la perquè era un menjar costoset de fer i havia de cuinar per a quasi vint persones. Quan el iaio vivia s'encarregaven els dos de fer totes les tasques de la casa, però ara estava sola i en ocasions com aquestes necessitava ajuda. I Violeta, encantada d'ajudar-la. Així que es van posar mans a l'obra!

Anna ja tenia tots els ingredients preparats i Violeta anava seguint fil per randa totes les instruccions.

- Abans de començar, deixa'm que t'abrace! Per molts anys filla meua!

- Moltes gràcies, iaia. Espere poder complir-ne molts més al teu costat!

- Que així siga!

En això es va fer un silenci que va ser testimoni de la complicitat que hi havia entre les dues. Després, amb un somriure a la boca, Anna sorprengué la seua neta amb una pregunta:

- Saps que vas nàixer un dia molt especial?

- I això, iaia?

- No saps quin dia és hui? – va preguntar sorpresa.

- Ni idea... – va respondre mentre pensava.

- Hui és el dia internacional per a l'eliminació de la violència contra les dones.

- I això per què serveix? Hui algú li posa la mà damunt o maltracta psicològicament a les dones pel fet de ser-ho?

- Afortunadament, podríem dir que el masclisme i la violència de gènere estan quasi en perill d'extinció, cosa que ha costat molts anys i, sobretot, moltes vides. Però abans, per desgràcia, no era així – explicava mentre acabava de fer el sofregit.

- Ah no, iaia? Vols dir que hi havia molta desigualtat entre homes i dones? – va preguntar Violeta estranyada.

- Ja ho crec, filla, ja ho crec... Les generacions anteriors han treballat molt perquè no siga així. En 1999 es va declarar aquest dia com el Dia Internacional per a l'eliminació de la violència contra les dones – deia mentre posava el magre dins la paella del sofregit.

- I per què eixe dia, iaia?

- Ho van fer en memòria de les germanes Mirabal. Elles eren tres opositores al règim del dictador dominicà Trujillo, qui va manar un 25 de novembre de 1960 provocar un accident de cotxe contra elles que va posar fi a les seues vides. I va ser en 1999 quan més de 60 països van decidir fixar eixa data. Eren moltes les dones que durant eixes quasi quatre dècades havien mort assassinades a mans dels seus marits, nóvios, o simplement, a mans de desconeguts.

- De veres? Però si eren parella, no? Vull dir, com li vas a fer mal a la persona que estimes?- deia Violeta sense entendre res.

- Veuràs, filla... – va fer una pausa i va tragar saliva-. En aquells temps, vivien en una societat masclista, una societat on la dona estava i havia estat històricament menyspreada, subordinada i en desigualtat respecte als homes. La dona havia d'estar a casa fent les tasques domèstiques i cuidant dels fills i l'home era qui anava a treballar. Per tant, elles eren dependents d'ells econòmicament i socialment. T'havies de casar a qualsevol preu amb un home encara que després no fores feliç, et parlara

mal o fins i tot et maltractara físicament o psicològicament.

- Mare meua... quin despropòsit!

- Així és... Això no obstant, amb l'entrada del nou mil·lenni, la societat va evolucionar i va començar a visibilitzar-se aquest greu problema. La gent i, especialment les dones, van començar a adornar-se'n que no era normal. No era normal que elles no pogueren tindre un treball i ser independents, no era normal que, tot i treballar les dues parts, sempre fora la dona la que s'encarregava més dels fills i de les tasques domèstiques. És a dir, van evolucionar, es van adonar del problema, però encara quedava molta feina per fer... Per què havia d'encarregar-se la dona de la casa i de cuidar els fills si els dos treballaven les mateixes hores? Eren reminiscències de la societat antiga contra les que intentaven lluitar.

- Però, com lluitaven contra això, iaia?

- Doncs es van fer moltes coses. El 28 de desembre de 2004 es va crear a Espanya la Llei contra la violència de gènere que emparava i protegia totes aquelles dones maltractades, ja fora físicament o verbalment- Anna recordava a la perfecció totes les dates que havia aprés a la carrera, perquè ella era historiadora-. Es van veure obligats a fer-ho perquè, en els últims anys, morien una mitjana anual de quasi 60 dones a mans dels seus homes. Després també va començar a haver-hi casos de filicidis, la forma més bèstia de violència contra una dona: matar els seus fills.

- M'estàs deixant sense paraules...- deia mentre començaven les dues a fer els canelons-. No m'entra dins del cap que una persona siga capaç de fer això...

- Eixa era la trista realitat, reina. Per això et dic que has nascut en un dia històricament molt important per a totes nosaltres. Ens ha costat moltíssim arribar on estem i, afortunadament, hem aconseguit esborrar la xacra del masclisme i fer que aquest estiga el dia de hui en perill d'extinció, cosa que hem d'agrair a totes les dones que han lluitat i continuen lluitant per la causa.

- Doncs sí, iaia! Espere poder dir algun dia no que el masclisme estiga en perill d'extinció, sinó que hem aconseguit erradicar-lo i fer-lo desaparéixer.

- Tant de bo, filla!- va dir Anna mentre tancava els ulls en senyal de desig.

Tot seguit, van posar els canelons al forn i van esperar que es cogueren. Aquell va ser un dia molt especial per a Violeta, no sols perquè havia complit la majoria d'edat sinó perquè, a més, havia aprés moltes coses que ella, afortunadament, desconeixia.

INFÀNCIA

Esta és la història de Joan i Júlia, dos germans que tenien tota classe de joguets moderns: dispositius electrònics, cotxes teledirigits, nines que parlaven, titelles, jocs de taula amb tota classe de sorolls i llums... ...però, amb tot i això, no estaven satisfets.

Carmen Sala

Un dia Joan li va dir a Júlia:

- Estic molt avorrit, sempre juguem amb els mateixos jocs!

Júlia el va mirar i li va respondre:

- Tens raó Joan, estos jocs ja no m'agraden, hem jugat tant amb ells que ens els sabem de memòria. Haurem de demanar que ens en compren de nous.

Quan els xiquets van contar als pares el que havien pensat la mare els va dir:

- Tinc una idea. Anirem a casa dels avis i buscarem els joguets de quan jo era menuda. De segur que amb ells no us avorriu!

En arribar a casa dels avis es van posar a buscar per tota la cambra un bagul on la mare guardava els seus jocs d'infància. En obrir-lo, van veure un munt de joguets vells i polsosos. Quina decepció es van emportar els xiquets! Els pares, en veure les seues cares els van dir:

- No us preocupeu, netejarem els joguets i aquells que ho necessiten els arreglarem i els pintarem, de segur que queden com a nous!

Del bagul van traure tota classe d'objectes: una corda, unes botelles blanques amb dues ratlles roges que anaven acompanyades d'una peça que son pare els va dir que es deia motxo i les botelles aquelles eren bitlles. També hi havia un pot ple de xapes i un altre amb boletes, una milotxa, una trompa i un cèrcol amb un pal.

Els pares i avis dels xiquets els van explicar com es jugava amb aquells joguets i com es deien. A més a més, els van ensenyar algun joc més com el sambori, el llançament al set i mig o la cadena.

Joan i Júlia van aprendre ràpidament les regles dels jocs i s'ho van passar d'allò més bé durant les vacances. Cada dia, jugaven a un joc diferent i s'entretenien d'allò més. Eren tan divertits que ja ni s' enrecordaven que volien comprar joguets nous i com que s'ho passaven tan bé van decidir que, quan tornaren de les vacances, ensenyarien als seus amics i amigues tots aquells jocs que havien resultat ser divertidíssims!

(VIATGE A) ÍTACA

Viatge a Ítaca és un poema escrit en 1911 per Konstantinos Kavafis basat en l'Odissea d'Homer, traduït a la nostra llengua per Carles Riba i musicat i popularitzat posteriorment per Lluís Llach a 1975. Des d'aleshores aquesta cançó s'ha convertit en la banda sonora de la vida de molta gent.

Pau Fayos

Estructurada en tres parts, la primera diu:

> "Quan surts per fer el viatge cap a Ítaca,
> has de pregar que el camí sigui llarg,
> ple d'aventures, ple de coneixences.
> Has de pregar que el camí sigui llarg,
> que siguin moltes les matinades
> que entraràs en un port que els teus ulls ignoraven,
> i vagis a ciutats per aprendre dels que saben.
> Tingues sempre al cor la idea d'Ítaca.
> Has d'arribar-hi, és el teu destí,
> però no forcis gens la travessia.
> És preferible que duri molts anys,
> que siguis vell quan fondegis l'illa,
> ric de tot el que hauràs guanyat fent el camí,
> sense esperar que et doni més riqueses.
> Ítaca t'ha donat el bell viatge,
> sense ella no hauries sortit.
> I si la trobes pobra, no és que Ítaca
> t'hagi enganyat. Savi, com bé t'has fet,
> sabràs el que volen dir les Ítaques."

Aquest viatge que a través dels mars es fa cap a Ítaca, no és sinó una al·legoria de la vida, o també d'una etapa concreta d'aquesta, d'una experiència o d'un procés. Així, en aquesta travessia, que s'emprén amb un fi concret, es parla de la importància de gaudir del trajecte, d'esprémer el temps, gaudint del mateix camí que ja en ell mateix és ple d'aventures i ple de coneixences.

També deixa entreveure la necessitat de relativitzar les coses i els propòsits, de forma que si quan arribem a Ítaca, no ens la trobem com ens esperàvem, siguem capaços de saber el que són les Ítaques veritablement. I és que aquestes, moltes vegades, no són sols el destí que ens proposem sinó també la força que ens permet començar els projectes en que al llarg de la nostra vida ens endinsem. I és, gaudint del camí i sense forçar massa la travessia, com arribant al destí i mirant la

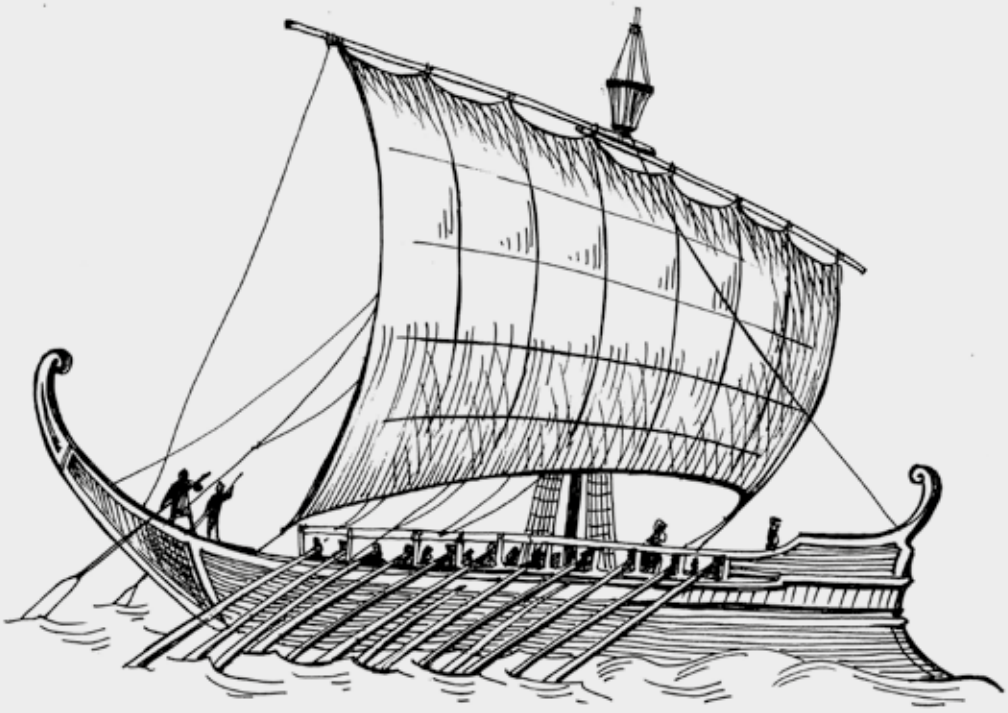

distància recorreguda, ens adonem que ha estat més important el camí recorregut que el mateix fi.

La segona part continua:

"Més lluny, heu d'anar més lluny
dels arbres caiguts que ara us empresonen,
i quan els haureu guanyat
tingueu ben present no aturar-vos.
Més lluny, sempre aneu més lluny,
més lluny de l'avui que ara us encadena.
I quan sereu deslliurats
torneu a començar els nous passos.
Més lluny, sempre molt més lluny,
més lluny del demà que ara ja s'acosta.
I quan creieu que arribeu, sapigueu trobar noves sendes.
Més lluny, sempre aneu més lluny,
més lluny de l'avui que ara us encadena.
I quan sereu deslliurats
torneu a començar noves sendes."

Aquest camí, que de vegades són etapes de la vida importants o la mateixa vida en si mateixa, el trobem ple d'aventures, però no està exempt de costeres amunt, difícils de fer i de metes que semblen tant llunyanes com difícils de superar. Així, parla de la importància de véncer els 'arbres caiguts que empresonen' amb esforç i sobretot, amb el desig d'anar més lluny per recórrer les distàncies que ens separen de les Ítaques. Arribant així, amb les nostres passes, al demà que ara ja s'acosta.

En el mateix sentit, també ens parla de la necessitat, quan creiem estar a prop d'Ítaca, de ser capaces i capaços de trobar noves sendes, noves metes i noves vides; en definitiva noves utopies i desitjos per continuar avançant a mesura que avança el present i el futur, sense caure en el perill de quedar-nos atrapats en el passat o a mitjan camí.

L' última part diu:

"Bon viatge per als guerrers
que al seu poble són fidels,
afavoreixi el Déu dels vents
el velam del seu vaixell,
i malgrat llur vell combat
tinguin plaer dels cossos més amants.
Omplin xarxes de volguts estels
plens d'aventures, plens de coneixences.
Bon viatge per als guerrers
si al seu poble són fidels,
el velam del seu vaixell
afavoreixi el Déu dels vents,
i malgrat llur vell combat
l'amor ompli el seu cos generós,
trobin els camins dels vells anhels,
plens d'aventures, plens de coneixences.
I malgrat llur vell combat
tinguin plaer dels cossos més amants.
Omplin xarxes de volguts anhels,
plens d'aventures i de coneixences."

Aquest poema, amb clares connotacions utòpiques, acaba també referint-se als adéus, els quals formen també part del camí, dels projectes i de la vida. I és que, una vegada recorreguda la distància, també calen els adéus, adéus plens d'aventures i plens de coneixences.

Malgrat les dificultats, i tots els combats, quan una vegada arriba el final, allò que queda no és el mateix final sinó el camí recorregut. Una metàfora que reflecteix el que ha de ser la vida; com una font on brolle la il·lusió per construir camins bonics. Camins que amb la distància, quan estiguen finalitzant, puguen ser observats amb la perspectiva del temps com somnis lluitats i estimes compartides. Amb la fidelitat del camí recorregut als peus, i... amb Ítaca al cor.

APARENÇA

AMISTAT

ADMIRACIÓ

ANIVERSARI

APARENÇA

Pensar que l'aparença a la societat és un concepte innovador, que pren més importància arran de les xarxes socials, és tindre'n un concepte erroni.

Emma Peris

Tots i totes coneguem els bodegons per eixes composicions de fruites, pa i alguna botella de vi situats al damunt d'una taula. Els acoloríem a classe des de ben menudets i menudetes, i els vegem representats a quadres en els museus dins de la categoria de Naturalesa Morta. Ara bé, anem un poc més enllà. Cal que ens posem a la ment del primer il·luminat del segle XVII trobant-se avorrit a sa casa -cal esmentar que no existien ni les xarxes socials ni la televisió- i va pensar que, ja que disposava de material per pintar, no era necessari calfar-se molt el cap i pintaria aquells aliments que tenia al davant. Doncs, resulta que no va estar del tot així.

Al segle XVII, on l'escassetat alimentària era molt comú, tindre damunt la taula unes peces de fruita, un poc de pa i de vi era símbol de prosperitat i riquesa. L'artista que pinta el bodegó, està fent el mateix que qualsevol de nosaltres quan publiquem imatges de viatges a les xarxes socials: aparentar un elevat estatus social.

Si ens parem a pensar-ho, les xarxes socials són l'exponent més gran d'aparença de l'avui. L'èxit es mesura amb números de «m'agrada», en seguidors i seguidores, en visualitzacions. I a partir d'ací, comença tot.

En el context social i històric en el qual ens trobem, la màxima social no és tindre un parell de fruites damunt la taula, i és per això, que seria sorprenent que les xarxes socials s'emplenaren d'aquests menjars. No obstant això, sí que ho fan de viatges, reunions amb

els amics i amigues, imatges de plats exòtics d'algun restaurant exclusiu, títols acadèmics, sortides de festa, aniversaris, vehicles de luxe...

L'èxit social no sols es mesura amb coses materials, també ens trobem envoltats de l'ideal de felicitat. Ací els sentiments o els fets quotidians, realistes i tot allò no considerat positiu, es converteix en tabú i es veu eclipsat per tot allò que se suposa que comporta la felicitat. Aquest fet ocasiona una distòpia on la nostra vida real i els sentiments que sentim i qui som, no tenen res a veure amb la imatge que la resta té de nosaltres: aquella que aparentem.

Parlar de l'aparença no sols és fer-ho d'aquells signes que vegem a algú o alguna cosa i ens condueixen a determinar un juí o una opinió. Parlar d'aparença també és analitzar l'aspecte exterior, del reflex del mirall que no s'admet als cànons de bellesa; dels filtres

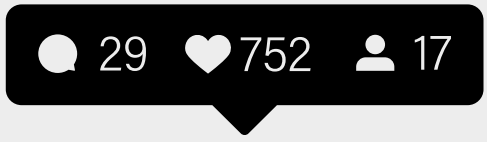

d'Instagram que ens esborren les faccions i en dibuixen unes noves, que ens il·luminen els pòmuls, ens posen pigues i ens pinten les pestanyes. No ens podem oblidar d'esmentar la primor imposada que, a poc a poc, lluitem per erradicar, però que les franquícies del món de la moda ens recorden amb tallatges cada vegada més menuts.

És un fet que, com a societat, intentem acostar-nos a la normativitat imposada tot el possible. Encara que per a fer-ho ens faça falta passar per quiròfan i vestir-nos tots dins de la mateixa gamma cromàtica.

Aparença i tendència tenen una relació estreta. L'aparença és, en veritat, una necessitat de l'ésser humà de destacar dins de l'homogeneïtat del mateix grup social al qual necessita pertànyer. D'emmotlar-se a les tendències d'aquest i rodejar-se de la cultura de la felicitat i l'èxit sense adonar-se que encasellar-se i seguir tots el mateix patró, implica que res marca la diferència. Perquè si tot és tendència, res ho és.

AMISTAT

L'amistat és un intercanvi on aprendre a rebre i a atorgar, però lluny de concebre-la com un sistema de pagaments, hem de saber que no és noble estar amb ànsia de favors, perquè només la persona desgraciada els necessita i l'amistat és, sobretot, llibertat.

Montse Vila

Mai tornarem a ser tan lliures com a la infantesa. En eixa època ens créiem invencibles i immortals. I, llavors, és així com concebíem l'amistat. Tu i jo fent-nos costat, no hi havia res ni ningú que poguera amb nosaltres, ens enfrontàvem a un lleó o a un dragó si es creuava en el camí. Tu i jo érem joc, érem escola, érem carrer. A més a més, tu i jo érem flor fresca, amics, eterns. El teu càstig el feia meu també, perquè si et privaven de volar, a mi em tallaven les ales.

Quan prescriu eixa etapa de la vida, comença una altra en la que estem per damunt del bé i del mal. Por era una paraula que no empràvem mai. Per què, qui pot ser covard si té les espatlles cobertes i els punys preparats per a disparar a qualsevol que ens alce la veu o que ens intente danyar? Perquè tu i jo érem nosaltres, i amb nosaltres no podran!

I ara, que ja no fa tant de goig complir anys, un amic es converteix en llar i calma. Trobar-te fora de perill, còmode i tranquil és allò que ens brinda l'amistat. Un muscle on plorar, un braç que et dona suport, un acudit que et trau un somriure. Banyar una conversa amb una copa de vi o un café amb bona companyia és la millor manera d'espantar les penes a partir de certa edat.

Durant la infantesa els regals eren tan simples com fantàstics: boletes de vidre de colors, el cromo que faltava per a completar l'àlbum o una papallona dins d'un pot de cristall. Aquells presents van anar mudant i passaren a ser un cartell del cantant del moment o una invitació a una festa de pijama. Creixes i t'adones que el regal més valuós que et pot fer un amic és el seu temps, l'estima de la de veritat i la pau en el cor. I tot això és el que la fa tan important.

Ara és quan l'amistat ja no es mesura. No sé la teua altura ni recorde la teua edat. Jo no compte els "m'agrada". Hui necessite saber si t'agrada el formatge (m'encanta), quin és el teu gelat preferit (a mi m'agrada el de torró), si el meu gosset pot entrar en ta casa (no fa res) o si tens uns dies lliures i podem fer un viatge (encara que siga a prop). A mi el que realment m'importa és saber que estàs bé i que les coses et van bé.

Les parelles venen i van i la família és qüestió de sort. Encara que ens haja tocat la loteria, què més tenim? Ah! Els amics. Poden canviar al llarg de la vida, però sempre els tindrem per a recordar-nos que estem vius, que formem part d'un tot més gran que nosaltres mateix i que el món pot ser un lloc amable i càlid.

Sumem anys i canviem els valors. Però segur que guaita al rostre la malenconia si recordem el genoll pelat i la primera nit en vetla. I si busquem, al fons de qualsevol caixa de galetes descolorida, pot aparéixer la papallona en conserva o l'entrada sense punteta d'un concert. I les tornarem a acariciar i les olorarem, i notarem la inoblidable fragància de la flor marcida.

ADMI RACIÓ

De xiqueta observava bocabadada, des de la distància, agafada de la mà de la meua mare, mentre ens asséiem cadascuna al seu lloc, com entraven en aquell escenari la filada de dones amb vestits pintorescos, que de vegades fins i tot semblaven ser d'una altra època.

Arantxa Gimeno

No sabria dir quantes senyoretes hi hauria, però la quantitat de colors, formes i teixits, era meravellosa, pareixia una pel·lícula digna de veure al cinema. Em sorprenia la diversitat de caràcters, unes amb faccions fines, altres marcades, potser alguna rossa o pèl-roja, encara que moltes amb cabells foscos. M'encantava quan una d'elles portava els llavis rojos, i em divertia quan movien aquelles faldes, com si es tractés d'una campana, a cada pas que donaven fins a arribar al lloc que se'ls havia atorgat.

Mirava i mirava les teles, somiava vestir algun dia un d'aquells vestits replets de flors, colors brillants, brodats preciosos i lluentons daurats o platejats. Pentinar-me com elles, engalanar-me amb les seues joies i lluir ben radiant un ramell de flors.

Preguntava a la meua mare si sabia qui eren, de qui eren filles, si les coneixia, i mentrestant... elles continuaven eixint, una darrere d'altra, per a situar-se en filera en aquella plataforma.

La diversitat de dones que hi havia, em meravellava. Cadascuna amb una història amagada, amb un ofici o professió diferent, tal vegada també pensaments polítics diversos, però totes juntes formaven un conjunt de dames que ni a la més alta cort es podria trobar. Quedava clar que les unia alguna cosa, ja que ni tan sols, ser tan diferents les unes de les altres, podia superar aquell sentiment que tenien en comú.

Mentre jo seguia submergida en els meus pensaments i somnis de ser una més i formar part d'aquella diversitat de dones fantàstiques, la meua mare em tornava a la realitat:

- Filla, vinga, que és tard! És hora d'anar-se'n al llit, ja acabaràs de veure-ho demà...A més, has vist tantes vegades aquesta cinta, que no sé com no et canses d'ella sent tan vella!

- Val mare, vaig ja al llit, però fes-me una promesa... Demà ens asseurem una estona més al sofà per acabar de veure-la.

- Clar que sí, demà ens asseiem de nou i així podràs tornar a cridar: visca València, visca les falles i visca la meua mare!

Doncs sí, perquè la meua mare, va ser, en aquella gravació, exaltada com a Fallera Major.

ANIVERSARI

ANIVERSARI FELIÇ

**Passeig de Lepant, 9,
46760 Tavernes de la
Valldigna, València**

Toni Bono

Estimat/da faller/a:

Estic segur que no t'he d'explicar quina és la felicitat que se sent en aquell moment en què et poses davant del pastís per tal d'afegir un any més al comptador de la vida, eixe moment en què aquelles persones més properes es converteixen en banda sonora i tu en director principal (al ritme d'una cançó una mica cursi, tot s'ha de dir). Veus com a escassos centímetres de la retina la flama de les veles, element que tantes emocions ens porta als fallers i a les falleres , tremola esperant que una bufada d'aire la faça desaparéixer per sempre, i amb ella tots els mals de cap que l'any ens ha portat. Però, aquest any, no sé si per la calor peculiar que desprenia el foc o per la forma tortuosa del pastís, vaig poder anticipar que alguna cosa anava a ser diferent. Si m'ho permets, et contaré com va ser.

Quaranta anys ja que es diu prompte, vaig agafar les forces que l'ocasió mereixia i... "Tres, dos, u: "fuuu, fuuu", no s'apaga, però, com que no s'apaga?". Les veles romanien intactes, desafiants, què estava passant?

No era la primera vegada que ho feia, és clar. Ja saps que hem passat aniversaris de tota classe, havia bufat en condicions paupèrrimes; desastres naturals, destemprança econòmica... inclús havia bufat quan sols érem uns pocs, allà pel 1981. I ara, amb un casal replet de bat a bat i una il·lusió que se sentia a kilòmetres, l'enemic invisible fatigava el dia gran.

Vaig alçar el cap, tota la corporació em mirava estranyada i amb més o menys sorpresa. En baixar la mirada fins al meu rostre el desconcert es va fer amb mi. Portava un tapaboques, una espècie de boç que impedia que l'aire pogués enfrontar-se a la rebel·lia d'aquelles punyeteres flames. Angoixa, ansietat, desconsol...com descriure el que els meus ulls reflectien?

Era curiós, quaranta anys veient com el nostre escut, la nostra marca d'identitat, ornamentava fins a l'últim complement imaginable; mocadors, bruses, polars, jaquetes, bufandes, faixins... recorde inclús el tren fixat a aquelles gorres per a la Matinal Motera, però mai l'haguera imaginat imprés a un tros de tela que cobria la meitat del rostre. Veure per creure! Allò que menys t'esperes, en qualsevol moment, pot passar, i arrasar tot el que troba al seu pas.

No podia sol, era impossible, però un simple gest va ser suficient perquè la meua gent m'ajudés. Bufàrem tots a una, les flames van desaparéixer d'una forma culminant i, el fum que anunciava la fi,es deixava entreveure. Era l'acomiadament del pitjor dels mals de cap que la festa fallera ha viscut mai, fins sempre Covid-19.

Així va ser, tal com t'ho conte, sé que no és la festa que cap fallera o faller esperàvem, però si alguna cosa em caracteritza, és la força i la capacitat de resiliència. T'espere al meu pròxim aniversari, et promet que estarà a l'altura, encara que no serà ni la meitat d'inoblidable que aquest últim, tingueu-ho per segur.

Atentament, la Falla La Via.

RACÓ FA LLER

FALLERA MAJOR DE TAVERNES 2022

Cristina Martí Martínez

2020

SOM I SEREM LA VIA

Fa més de quaranta anys
d'un grup d'amigues i amics va nàixer una gran Falla
i d'un local, al costat d'obres d'art
van crear una segona casa.

Una Falla, que més que una associació
esdevé una família escollida,
on feina sempre en trobaràs
amb somriures i alegria.

No hi ha límit d'edat
ni requisits que acoten l'estima.
Només demana que li facen costat
i l'alegres amb la teua companyia.

Allí podràs ballar i cantar
aprendre i ensenyar a la vegada
riure i gaudir de la vida.
No descartes una llàgrima d'emoció
deixa-la córrer, sense contenció.

Ara que la casa física torna a obrir les portes
i el soroll i la música el carrer engalana,
només ens queda desitjar retrobar-nos tots i totes
al Casal de la nostra Falla.

SALUTACIÓ FALLERA MAJOR I PRESIDENT

Melani Cremades i Manolo Marin

Va ser al començament de l'exercici faller del 2019 quan, un dels dos que us parla, va tenir l'honor de ser nomenat President de la Falla La Via. No podria imaginar en aquell moment tot el que viuríem com a societat, i molt menys com a fallers i falleres els darrers dos anys. El meu nom és Manolo.

Jo com a Fallera Major, vaig haver d'esperar un any més per agafar el testimoni i representar-vos. Per fi vaig ser la vostra Fallera Major. Però el meu somni continua fent-se d'esperar per poder arribar a la nostra anhelada setmana fallera. Jo sóc Melani.

Els dos teníem clara una cosa, que la Falla La Via es mereixia gaudir de tots els actes festius, culturals, protocol·laris... i defendre els valors de sentir-nos valencians i valencianes i ,com no, part indispensable de la festa fallera.

Ens vam dirigir ara fa dos anys i mig a vosaltres en la nostra presentació per a iniciar les nostres estimades festes falleres, però la situació sanitària, no ens va permetre gaudir de la nostra plantada, els dinars i sopars a la nostra demarcació, ofrenar els ramells de flors a la nostra Geperudeta o la solemne missa a Sant Josep, les despertades, mascletades, revetles... Tantes coses i tants sentiments es varen quedar marcats al calendari. Però, l'esperit faller no es va enlairar i va romandre ací, entre nosaltres.

Ara sí que ens dirigim a vosaltres per a dir ben fort que us esperem a març al nostre Casal, al carrer per a tirar coets, gaudir de les diferents activitats i llegir tot aquell cartell que simbolitze sàtira, cultura i defensa de la nostra llengua.

Dins del món faller, la Falla La Via continua sent la casa de tota aquella persona que vulga compartir i viure experiències. Perquè a banda de ser uns anys difícils, l'esperança i la il·lusió per retrobar-nos ha de ser major i la nostra tasca de fer falla ha de ser equiparable a la de gaudir d'ella.

Fallerets, falleretes, falleres i fallers, fa molt de temps que esperem, però ara per fi podrem tornar a casa! És per això que us animen que agafeu les bruses, el mocador, la caixa de coets i veniu a viure en la que serà la vostra primera casa, el Casal i gaudim DE LA FESTA FALLERA!

FELIÇ SETMANA FALLERA I FELIÇ RETROBADA.

KE FOTO
STUDI

JUNTA DIRECTIVA MAJOR

President	Manolo Marín Martínez
Vicepresident Primer	Javier Sala Fajardo
Vicepresidència d'economia i àmbit administratiu	Àngela Bellver Bosch
Vicepresidència de cultura, promoció lingüística, igualtat i comunicació	Beatriz Palomares Sanchis
Vicepresidència de gestió d'actes i de casal i locals	Sergio Jareño Estruch
Vicepresidència d'actes oficials, protocol i de cavalcada del ninot	Javier Sala Fajardo
Vicepresidència de comissions infantil i cadets	Àngela Bellver Bosch
Vicepresidència de gestions externes i de contractes	Javier Fons Meló
Secretaria	Montse Vila Vercher
Tresoreria	Juan Bautista Grau Magraner
Delegació d'economia	Luis Montoya, Marisa Alberola i José Luís Merenciano
Delegació de loteria	Paco Peris i Antonio Sanchis
Delegació de cens i recompenses	Dolores Escrihuela

Delegació de quotes

Paco Palomares

Delegació de cultura, llibret, promoció lingüística i igualtat

Tere Cremades, Jéssica Talens, Carme Martínez, Vero Peris , Laura Bellver i Tere Fons

Delegació d'activitats diverses

Sara Palomares , Amparo Alfonso , Sonia Ramírez i Marta Peris

Delegació de Matinal

Ximo Verdú i Roger Verdú

Delegació de muntatges i manteniment

Ismael Sánchez , Sergio Jareño , Vicent Llinares i Jesús Alberola

Delegació d'Oktober Viafest

Juan Gómez

Delegació de gastronomia

Toni Juan i Encar Mafé

Delegació de casal, tiquets i barres

Juan San Francisco, Tomás Castelló i Mila Cebolla

Delegació de protocol i actes oficials

Aurora Àbalos, Núria Grau, Lupe Aguayo i Raquel Company

Delegació de cercaviles i xaranga

Víctor Gascón i Javier Sala

Delegació de relacions públiques

Antonio Sanchis i Toni Franco

Delegació de cavalcada del ninot i carrosses

Laura Enguix , Margarita Gascón i Fanny Grau

Delegació de presentació i playbacks

Paco Grau , Àngela Bellver i Anna Kavanagh

Delegació de pirotècnia

Fernando Vila

Delegació d'esports

Carlos Caba

Delegació d'infantils i cadets

Maria Espí , Alba Giner, Paula Bononad i Alba Fayos

Comunicació i xarxes socials

Beatriz Palomares i Natàlia Gascon

Encarregats de personal i contractes

Javier Fons, Sergio Jareño i Toni Franco

Delegació de monuments

Javier Fons i Raquel Ferrando

Assessorament COVID-19

Laura Bellver i Victor Gascón

FALLERES

Aurora Àbalos Enguix
Lupe Aguayo Hoyos
Neus Aguilar Gascón
Rosabel Alberola Escrihuela
Silvia Alberola Grau
Marisa Alberola Vidal
Amparo Alfonso Garcia
Yaiza Alfonso Vidal
Alma Almiñana Palomares
Carmina Almiñana Roman
Natalia Alonso Ruiz
Claudia Andrada Alberola
Júlia Andrada Alberola
Mª Vicenta Andrada Galiana
Encar Araujo Martínez
Maria José Artola Roses
Eva Barasoain Vila
Celia Basset Vercher
Angela Bellver Bosch
Laura Bellver Bosch
Gemma Blasco Borràs
Mati Blasco Parets
Amparo Bó Chover
Eva Bono Sifres
Paula Bononad Cuellar
Margarita Bononad Fuster
Naroa Bononad Torres
Sofia Bravo Arana
Carmen Brines Arlandis
Carmen Brines Grau
Teresa Brines Grau
Estefania Carbó Climent
Laura Cardona Delfa
Cristina Carnero Ramos
Margarita Castelló Bononad
Mila Cebolla Pérez
Maria Chàfer Sanchis
Claudia Chorro Lecube
Candela Chover Gresa
Maite Chover Martí
Maria Chulio Giner
Ainhoa Company Garcia
Idoia Company Garcia
Raquel Company Grau
Carmen Corella Martínez
Tere Cremades Talens
María Doménech Escrihuela
Estrella Enguix Hernández
Pilar Enguix Hernández
Laura Enguix Palomares
Isabel Escrihuela Bastida
Amparo Escrihuela Bosch
Mar Escrihuela Miñana
Rosabel Escrihuela Palomares
Amparo Escrihuela Tobaruela
Dolores Escrihuela Tobaruela
Maria Espí Escrihuela
Elena Esteve Bononad
Anna Estornell Sala
Alba Fayos Mongort
Kiara Fernández Sánchez
Maria Ferrando Alberola
Raquel Ferrando Almiñana
Amparo Ferrando Bononad
Leticia Ferrer Sanfelix
Tere Fons Meló
Míriam Fons Palomares
Aurora Fonseca Palomares
María Fornás Lluesma
Belén García Cholbi
Dolores García Otero
Natàlia Gascón Egea
Andrea Gascón Mora
Carmina Gascón Palomares
Fabiola Gascón Palomares
Margarita Gascón Palomares
Marina Gascón Sifres
Lupe Gimeno Martí
Arantxa Gimeno Sánchez
Esther Gimeno Serra
Alba Giner Pastor
Paloma Giner Pelegrí
Dulce Maria Gómez Bosch
Emma Gómez Escrivà
Susana Gómez Gandia
Laura Gómez González
Mariola Gómez González
Ana María Gómez Vercher
Mariola González Estruch
Carla González Salvador
Marina González Juan
Carla González Salvador

Chelina Grau Artigues
Beatriz Grau Bixquert
Ana Grau Company
Victoria Grau Company
Laura Grau Escrivà
Andrea Grau Magraner
Sandra Grau Magraner
Nuria Grau Meló
Fanny Grau Noguera
Margarita Grau Noguera
Tania Grau Salom
Lupe Hernández Estruch
Ana María Hijarro Vercher
Veronica Ibañez Moreno
Mª Desamparados Juan Fons
Amparo Juan Petit
Anna Kavanagh Cardona
María Llacer Almiñana
Carmen Lledó Blasco
Eva Llinares Aguayo
María Llinares Asunción
Alba Lobo Meló
Marta Lozano Mejias
Encarna Mafé Sales
Pepa Magraner Escrihuela
Maria Magraner Talens
Juli Martí Cuñat
Carme Martínez Grau
Nuria Martínez Grau
Mª Carmen Martínez Navarro
Andrea Melis Escrivà
Angela Melis Escrivà
Carolina Meló Pelegrí
Angela Merenciano Peris
Isabel Mifsud Grau
Vera Montero Palomares
Isabel Montoya Juan
María Amparo Montoya Juan
Reme Monzo Garay
Júlia Moreno Grau
Ana Muñoz Llorens
Eva Muñoz Llorens
Alexandra Muñoz Oliver
Laura Nacher Blasco
Júlia Nadal Hijarro
Patricia Nogueira Sanchis
Sara Palomares Garcia
Neus Palomares Gascón
Carmina Palomares Grau
Dulce Palomares Grau
Júlia Palomares Llinares
Carmen Palomares Meló
Silviana J. Palomares Meló
Beatriz Palomares Sanchis
Mª Elisa Palomares Sanchis
Mª Vicenta Palomares Torres
Anabel Palomares Vidal
María Palomares Vidal
María José Palomares Villalba
Margarita Palomares Villalba
Júlia Peiró Donato
Maria José Pérez Arlandis
Gemma Pérez Chover
Emma Peris Ferrando
Estrella Peris Ferrando
Estrella Peris Mafé
Marta Peris Paula
Verónica Peris Paula
Estrella Peris Ripoll
Luz Peris Ripoll
Amparo Plancha Sales
Amor Pons Grau
Celia Pons Hernández
Natalia Puig Corella
Sonia Ramírez Arlandis
Sole Regalado Juan
Marta Romero Chàfer
Míriam Rubio Blasco
Amparo Salvador Tomàs
Pepi Sánchez Muñoz
Ines Sánchez Peris
Maria Carmen Sanchis Brines
Maria Elisa Sanchis Gimeno
Mara Sanchís Porro
Melodi SanFrancisco Ibáñez
Isabel Sansaloni Balaguer
Isa Sansaloni Pellicer
Maria Sansaloni Pellicer
Mabel Santabárbara Estruch
Aurora de les Neus Serra Manclus
Beatriz Solanes Armengol
Neus Talens Alberola
Àngela Talens Gimeno
Jessica Talens Magraner
Aitana Tormo Plancha
Eva María Vercher Escrihuela
Encarna Vercher Porta
Rosana Vercher Salom
Montse Vila Vercher

FALLERS

Alvaro Àbalos Enguix
Antonio Àbalos Enguix
Francisco Alberola Clar
Jesús Alberola González
Mario Alberola Marrades
Jordi Alberola Vidal
Marco Almiñana Pachés
Alex Almiñana Sanchis
Julio Almiñana Sanchis
Jorge Álvarez Fernández
Miquel Andrada Alberola
Miguel Andrada Galiana
Miguel Andrada Vercher
Justo José Artés Mizzi
Àngel Bellver Estruch
Francisco Bixquert Climent
Alejandro Blasco Borrás
Ximo Bó Palomares
Antonio Bono Bosch
Odín Bono Cruz
Antonio Bono Sifres
Carlos Javier Caba Vasquez
Paco Cabrera Sales
Pau Camarena Palomares
Salvador Cardona Candela
Luís Casanova Noguera
Tomás Castelló Bononad
Tomás Castelló Grau
Enrique Chàfer Bixquert
Enrique Chàfer Ferrando
Nicolás Chova Bravo
Sergi Chover Montoya
Vicent Chover Montoya
Juane Climent Ibor
José María Coronas Magraner
Marcial Cortés Cremades
Aitor Corts Sánchez
Alfredo Cremades Laparra
J. Antonio Cremades Talens
Bruno De la Calle Trueba
José Ignacio Diago Sala
Ximo Enguix Pachés
J. Manuel Enguix Palomares
J. Bautista Escrihuela Bataller
Javier Escrihuela Llinares
Carlos Espí Escrihuela
Juan José Espí Gascón
Alex Espí Selfa
Paco Estruch Brines
Joan Estruch Verdú
Pau Fayos Montagut
Juan Fernández Rosa
Eric Fernández Sánchez
Roberto Ferrando Alberola
Carlos Ferrando Brines
Robert Ferrando Grau
Salvador Ferrando Grau
Salvador Ferrando Pallàs
Francisco Javier Fons Meló
Joaquín Fons Selfa
Ezequiel Fornás Castellote
Antonio Franco Estruch
Antonio Franco Vercher
Luís Gascón Bononad
Victor Gascón Sánchez
Jaume Gilabert Cañigral
Juanjo Gimeno Escribano
José Eduardo Giner Esteve
Jordi Giner Tur
Juan Gómez Bertomeu
Iván Gómez Sansaloni
Quino Gómez Sansaloni
David González Santana
Vicent Grau Alepuz
Antonio Grau Borrás
Paco Grau Brines
Joaquin Angel Grau Grau
Juan Bautista Grau Magraner

José Grau Morente
Joaquín Grau Sanchis
Antonio Grau Servà
Jaume Hernández Estruch
Sergio Jareño Estruch
Tonet Juan Gómez
Antonio Juan Petit
Carlos Juan Petit
Raul Langa Gascón
José Rafael Llinares Alonso
Vicente Llinares Escrihuela
Josep Llinares Ferrando
José Emilio Llinares Grau
Juan Llinares Mafé
Hugo Llinares Martín
Manolo Marín Cano
Marcos Martínez Sifres
José Luís Merenciano Ibáñez
Vicent Merenciano Peris
Fran Montoya Alberola
Hugo Montoya Alberola
Luís Montoya Alberola
Luís Montoya Grau
David Montoya Juan
Luís Montoya Juan
Mario Palomares Adsuara
Francisco Palomares Sales
Pascual Palomares Vidal
Alan Peiró Enguix
Jose Antonio Pérez Chirinos
Eugenio Pérez Mifsud
Vicente Pérez Mifsud
Manolo Pérez Rodríguez
Francisco Peris Colom
José Peris Colom
Fernando Peris Vercher
Salvador Plancha Sales
Vicent Pons Garzo
Joaquin Pons Grau
Ximo Pons Grau
Joaquin Pons Hernández
Luís Pons Hernández
Carlos Puig Corella
Julio Puig Pérez
Eros Sala Carbó
Javier Sala Fajardo
Sergi Sala Fajardo
Juan Miguel Sala Peris
Francisco Sales Aleixandre
Salvador Salom Giner
Ismael Sánchez Pachés
Antonio Sanchis Gimeno
Juan Vicente Sanfrancisco Ciscar
Rafael Sansaloni Felis
Joan Sapiña Fons
Juan Agustín Sapiña Talens
Noel Serra Alberola
Vicente Sifres Gregori
Pau Talens Alberola
Rubén Talora Ramírez
Alejandro Timor Ortíz
Isaac Tormo García
Jordi Tormo Plancha
Joan Fran Torres Franco
Alejandro Vercher Chofre
Valentín Vercher González
Valentín Vercher Manclús
Vicente Vercher Porta
Roger Verdú Magraner
Ximo Verdú Sala
Joan Vidal Pons
Fernando Vila Bataller
Javier Vila Magraner

MONU
MENT
GRAN

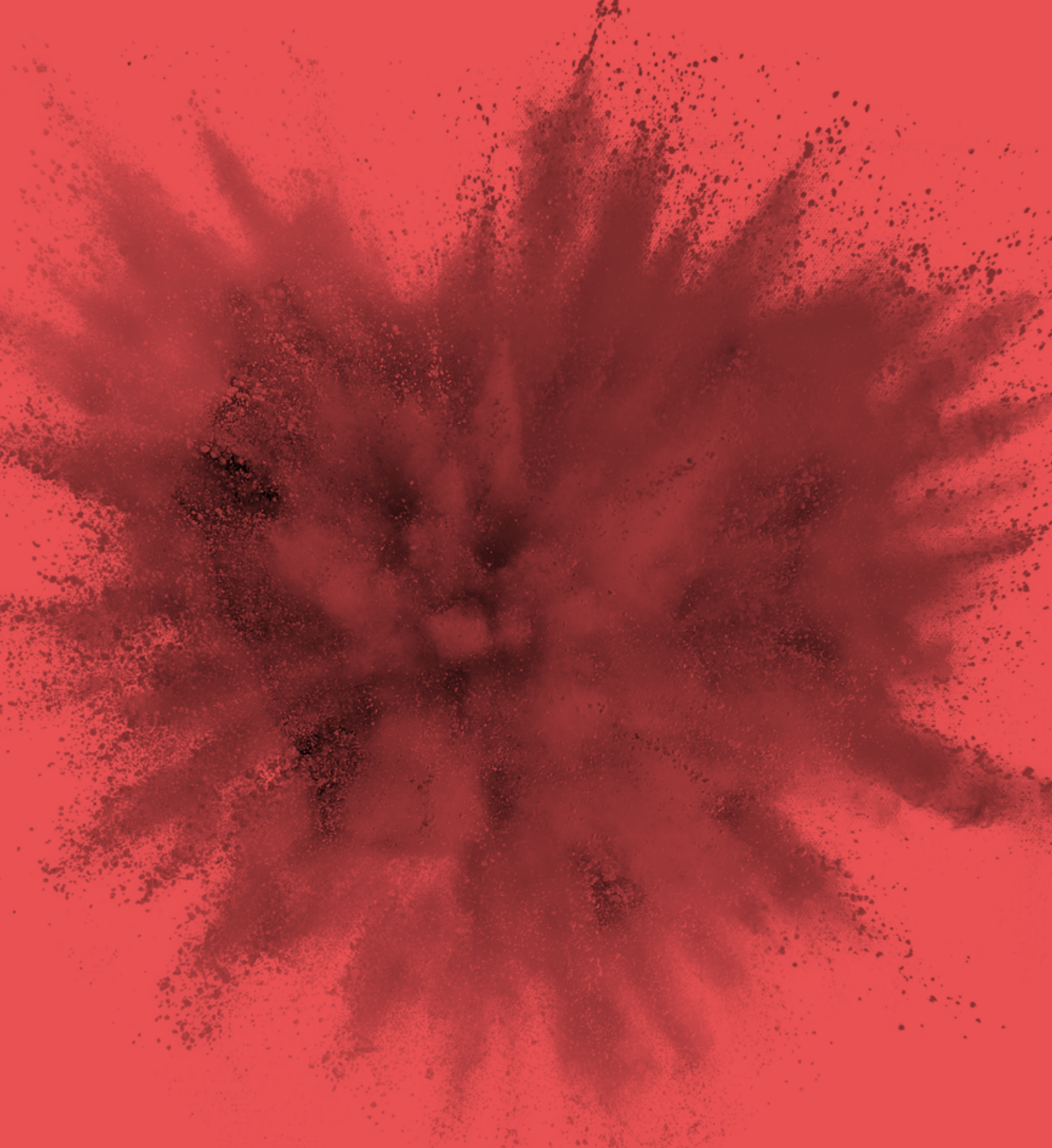

TAVERNES ÉS UN MUSICAL

ARTISTA : PERE BAENAS

Tavernes ha estat molt de temps silenciada
I a poc a poc, està recobrant el moviment.
Si vols saber de què en parle
Vine i visita el nostre monument.

Tavernes vol tornar a ser música i festa
amb molts festivals consolidats,
però veurem si aquest any,
ens deixen fer la resta.

Per fi viurem i compartirem festes i emocions
tot un espectacle meravellós,
tancarem els ulls a la realitat
i els somnis es faran veritat.

Com a la Bella i la Bèstia,
tornarà a lluir la bellesa
les fotos a les xarxes i Internet
acoloriran el que a Tavernes ens escometa.

Però no tots estan contents,
hi haurà gent que encendrà en flama,
en veure que tot el que comprén la seua vista
de sobte en fem, destrucció de la natura i soroll
el territori reclama.

Plataformes per a la defensa
de la natura i del cama-roig naixeran,
des que el malvat Scar- Llácer
el recinte firal haja traslladat.

Mentre les xiquetes i els xiquets romanen en
[confinament,
busca qui els ha de cuidar
si els pares i mares han de treballar
i als iaios i iaies no vols arriscar.
Mary Poppins, on estàs?

I de nou Tavernes brillarà,
amb imatges de disseny i portada
el que no saben és que quan els focus no estan
és una autèntica barrafustada.

Ni la nostra Sandy és tan rossa
ni Danny és tant atleta,
ni tan sols els carrers estan nets
ni una jornada completa.

Però si d'una cosa estem contentes i contents
és d'un canvi a la infantesa.
On ja no hi ha joguines ni tasques
que separen el xiquet de la xiqueta.

Ens queden molts telons per obrir
i moltes històries que contar
si en vols saber més
al Musical de Tavernes t'hauràs d'acostar.

Obri els ulls i les orelles
i no et deixes enganyar
a Tavernes no tot és festa
queda molt per reclamar!

SALUTACIÓ FALLERA I PRESIDENT INFANTIL

Iker Vila i Laia Vila

Benvolguda comissió infantil,

Nosaltres, Iker i Laia, com a President Infantil i Fallera Major Infantil de la nostra falla, aprofitem l'ocasió per a dirigir-nos a vosaltres.

Volem agrair-vos la participació virtual que heu mostrat durant l'exercici faller 2021 i també la vostra presència als diferents actes que hem celebrat en l'any faller que hem encetat.

Ens espera un any on la màquina del nostre tren ha arrancat de nou per a viatjar amb molta força. Aquest viatge necessita la nostra prudència i ben fer, per la qual cosa respectem les mesures sanitàries perquè no hagem de fer una parada, d'aquesta manera totes i tots gaudirem de molt bona salut i companyia.

No abaixem la guàrdia i començarem a retallar les distàncies virtuals i a retrobar-nos cara a cara. Necessitem conviure i sentir conjuntament les emocions d'entusiasme, alegria, nervis i il·lusió. Que el nostre casal s'escalfe del nostre caliu i vibre per la nostra música, els encontres, el soroll, la llum i l'olor de pólvora. I així, un munt d'actes i activitats que anirem reprenent.

Mantenim el somni viu, unint-nos perquè es faça realitat!!!!

Les falles les viurem i les gaudirem!!!!

Amb molt d'afecte i estima.

El vostre President i la vostra Fallera Major Infantil,

Iker i Laia

KE FOTO
ESTUDI
2021
Lola

JUNTA DIRECTIVA INFANTIL

President	Iker Vila Montoya
Vicepresident Primer	Vicent Grau Juan
Vicepresident Segon	Aleix Alberola Talens
Secretaria	Vega Sala Barasoain
Tresoreria	Guillem Sala Alfonso
Comptes	Javier Giner Tur
Delegació d'esports	Álvaro Sánchez Peris
	Ferran Lledó Blasco
	Jordi Alberola Artola
	Jordi Tormo Plancha
	Guillem Alberola Talens
	Andreu Sapiña Fons
	Carles Chapa Cebolla
Delegació d'activitats diverses	Laia Vila Montoya
	Alba Artes Grau
	Lola Gascón Bellver
	Iris Fuertes Enguix
	Àngels Blasco Gascón
Delegats i delegades	Leire Fons Jiménez
	Paula Ortega Muñoz
	Dulce Juan Gómez
	Alba Tormo Solera
	Vera Bononad Garcia
	Aitana Vila Hijarro

ELS NOSTRES NADONS

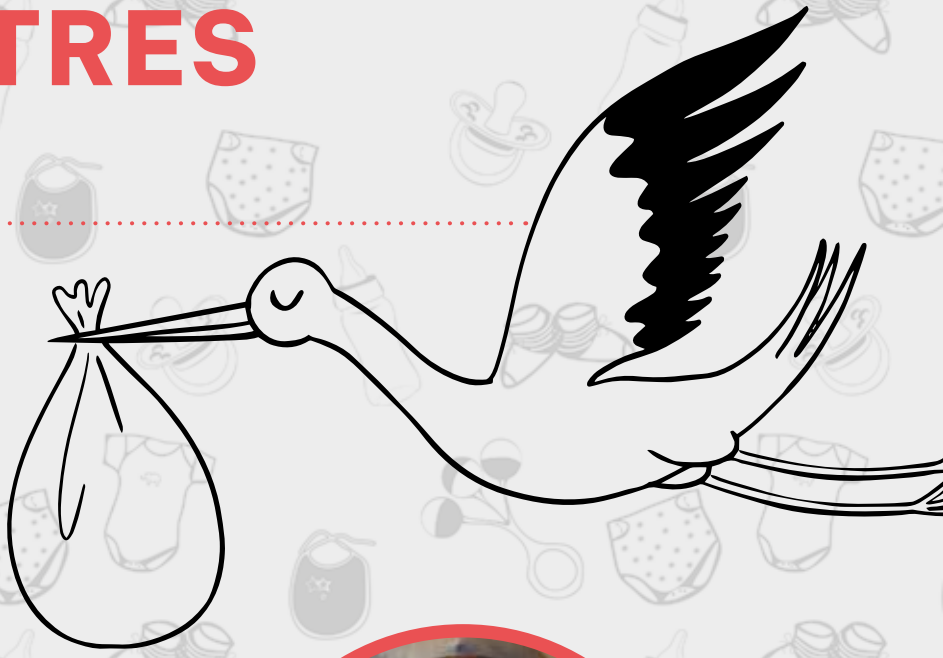

Marc
Plancha Calabuig

Alexis
Corts Altur

FALLERETES

Rosa Àbalos Clar
Mireia Alberola Artola
Alma Almiñana Meló
Marta Álvarez Vercher
Alba Artés Grau
Naia Artesero Pérez
Paola Benavent Pastor
Àngels Blasco Gascón
Mercè Blasco Gascón
Aurora Blasco Verdú
Martina Bó Palomares
Lola Bononad Garcia
Vera Bononad Garcia
Adriana Brines Garcia
Nela Cardona Burguet
Andrea Company Grau
Alejandra Cremades Blasco
Berta De la Calle Fornás
Alba Devesa Grau
Amparo Doménech Escrihuela
Ainoa Enguix Regalado
Rosa Escrihuela Chover
Valeria Escrihuela Gil
Vega Escrihuela Gil
Carla Escrihuela Gómez
Paula Espí Selfa
Laura Esteve Cardona
Júlia Estirado Palomares
Leire Fons Jiménez
Paula Fonseca Escrihuela
Iris Fuertes Enguix
Maria Garcia Palomares
Lola Gascón Bellver
Andrea Gimeno Fons
Blanca Gómez Naval
Eva Gomis Llinares
Angela Grau Castelló
Sara Grau Castelló
Amparo Grau Juan
María Grau Serrano
Victoria Herreras Garcia
Claudia Herrero Pérez
Dulce Juan Gómez
Carla Juan Martorell
Luna Kavanagh Bover
Ana Langa Grau
Martina Llinares Escrihuela
Adriana Lobo Meló
Anna Martínez Sansaloni
Paula Ortega Muñoz
Naiara Palomares Zafrilla
Nia Judit Pérez-Chirinos Palomares
Bel-la Puig Berenguer
Gala Puig Berenguer
Carmen Ruíz Marín
Neus Sala Alfonso
Vega Sala Barasoain
Onna Sala Gascón
Marta Sala Mifsud
Carla Sales Grau
Júlia Sansaloni Sansaloni
Alba Serrano Chofre
Elsa Serrano Chofre
Empar Talens Vidal
Alba Tormo Solera
Júlia Torres Sala
Adriana Traviño Bó
Júlia Triviño Bó
Aitana Vila Hijarro
Maria Vila Hijarro

FALLERETS

Adrià Àbalos Clar
Jordi Alberola Artola
Aleix Alberola Talens
Guillem Alberola Talens
Pere Almiñana Hernández
Leo Almiñana Tarrasó
Borja Álvarez Vercher
Pau Artés Grau
Javier Biosca Grau
Adrià Bixquert Nacher
Adrià Blasco Verdú
Xavi Bó Salvador
Joan Camarena Palomares
Adrián Casanova Grau
Carles Chapa Cebolla
Manolo Chover Gresa
Alexis Corts Altur
Aidan Corts Granados
Marco Cremades Blasco
Miquel Cremades Gutiérrez
Neco De la Calle Fornás
Pau De la Calle Fornás
Àlex Enguix Garcia
Joan Escrihuela Chover
Gerard Espinosa Torres
Àlex Esteve Cardona
Àngel Estirado Palomares
Jaume Estruch Verdú
Roger Ferrando Grau
Dani Fons Peiró
Gael Franco Sanchis
Toni Franco Sanchis
Jordi Fuertes Enguix
Ferran Gascón Bellver
Derek Gil Company
Javier Giner Tur
Biel Gómez Gandia
Àlex Gomis Llinares
Javi González Morant
Antonio Grau Àbalos
Ximo Grau Estruch
Michael Kavanagh Bover
Ferran Lledó Blasco
André Llinares Ferrando
Alan Llinares Grau
Enrique Llinares Grau
Alejandro Martin Peiró
Einar Martínez Company
Leo Martínez Company
Kilian Martínez Sansaloni
Alejandro Ortega Muñoz
Carles Palomares Pellicer
Adrià Palomares Zafrilla
Marc Plancha Calabuig
Roc Pons Palomares
Pau Rodríguez Climent
Carlos Rodríguez Magraner
Enzo Rodríguez Palomares
Alberto Saiz Múñoz
Guillem Sala Alfonso
Sergi Sala Gascón
Juanjo Sala Mifsud
Álvaro Sánchez Peris
Efrén Sanchis Martínez
Andreu Sapiña Fons
José Miguel Talens Vidal

MONU
MENT
INFAN
TIL

LA FADA CARAGOL

ARTISTA: JUAN CARLOS MOLES

Aquesta Gran Fada Caragol
a totes i tots ens vol representar.
És la Mare Natura,
sàvia i amorosa per igual.

Al camp ningú s'escarota
acompanyat per la seua mascota.
Jocs i rialles assegurades,
vivències a la memòria gravades.

Les abelles representen un ball
mentre juguen a l'amagatall.
Respecteu-les i de segur
la dansa malament no acabarà.

Si mires atentament,
al bosc trobaràs
un gran bolet,
acollidor i discret.

Màgia blanca i bona
farà aquest bruixot
amb un gran perol
i un bon garrot.

Els animals tenen por
d'allò que fem la humanitat
i vigilen des de l'altura
com va canviant la natura.

De canvi climàtic
tothom parla.
Protesta la granota
perquè no plou ni gota.

Arriba la primavera,
flors, llum i calor.
Aquest caragol
trau les banyes al sol.

Arbres i flors donen vida,
ombra i fresqueta per a respirar.
Ací la fada s'amaga
quan no vol suar.

La xiqueta tranquil·la està
perquè troba en el seu gos
un bon amic
i un gran guardià.

Aquests peluixos
col·laboren amb la Natura.
Saben que només en tenim una
i que cal tenir cura.

Senyora del Bosc:
sabem que a vora teua
protecció i amor
no ens faltarà.

Reduïm, reciclem i reutilitzem.
Les falleretes i els fallerets de La Via,
a això ens comprometem.

LLIBRET INFANTIL

Hola, amiguetes i amiguets, ja tenia moltes ganes d'estar amb vosaltres. Per fi, puc tornar a veure la llum del sol!

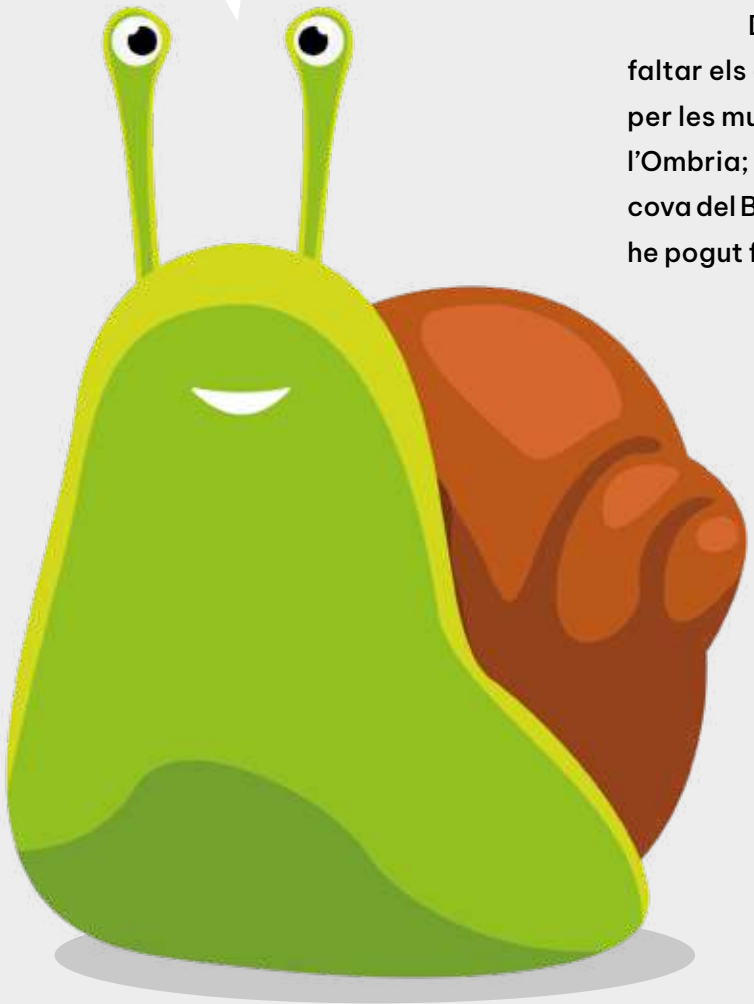

A la ment em ve aquell fatídic 13 de març de 2020, quan el món es va aturar.

D'un dia a l'altre la gent ja no eixia al carrer, tot estava tan solitari que em vaig esglaiar molt! Així que, vaig decidir entrar dins la closca fins fa poc!

Durant aquest temps he trobat a faltar els animalets de la Valldigna, passejar per les muntanyes de les Creus, el Massalari i l'Ombria; nadar en el Clot de la Font, visitar la cova del Bolomor... són tantes les coses que no he pogut fer durant aquest temps!

Ara per ara, sembla que, a poc a poc, vaja tornant tot a la normalitat i després de tant de temps, per fi, ja vull eixir a passejar!

Recorde que abans d'aturar-se tot, estava preocupada perquè el món estava sofrint els problemes del canvi climàtic i en aquell moment m'ajudàreu a buscar diverses actuacions per parar-lo. Recordeu?

Visita el llibret 2020

Va ser una idea fantàstica!

Sabeu què estic pensant? Sembla un poc atrevit, però amb l'ajuda de tots vosaltres segur que ho aconseguiré. M'agradaria recórrer la Valldigna i els seus voltants, m'han dit que hi ha un fum de rutes senderistes! I si fem una volta pel terme per a conéixer-les? Així ens retrobarem amb les meues amigues i els meus amics i a més comprovarem que les persones tenen cura del nostre entorn.

Podrem pal·liar els efectes del canvi climàtic? Serà molt divertit! M'acompanyeu?

Juga en línia

MISSIONS: rutes

Començarem la ruta als Mollons que es troba a la zona nord de la platja de Tavernes de la Valldigna. Aquesta ruta recorre els paratges de la Torre de Guaita i el Parc del Molló. Ací hi podem veure diverses aus, però la que més destaca de totes és l'ànec.

Saps que les petjades són indici de presència de fauna en una zona?

Sabries encerclar quina de les petjades que hi ha a continuació correspon a la d'un ànec?

RUTA 2

Continuarem fent una visita als ullals. En el terme municipal de Tavernes hi trobem dos ullals: l'Ullal Gran i l'Ullal del Gat. Els ullals són una zona humida xicoteta vinculada a un brollador, envoltat per cultius cítrics. Constitueixen un refugi per a diverses aus com la polla d'aigua, la fotja i la garseta entre altres. Però en aquesta zona també trobem altres animals com la tortuga d'estany i el samaruc. Interessant, veritat?

El samaruc és un peix d'aigua dolça típic de la zona mediterrània, s'alimenta d'insectes, cucs i crustacis que obté de la superfície.

Les tortugues d'estany estan lligades als hàbitats aquàtics. Darrerament, l'alliberament incontrolat d'altres exemplars ha suposat una greu competència per poder viure. Per a reproduir-se, les femelles posen entre 5 i 12 ous a finals de la primavera dels quals naixeran les cries a finals de l'estiu o principi de la tardor.

Sabries dir a quin grup pertany?

Carnívor

Omnívor

Herbívor

Encercla la resposta correcta:
Les tortugues d'estany són animals

ovípars - vivípars

Seguirem pel Camí de l'Ullal del Gat fins a arribar a la séquia del vapor. Aquesta zona destaca per una xicoteta elevació del terreny i al seu cim hi ha una silueta d'un bou de 14 m d'alçada, antigament era una tanca publicitària per promocionar una beguda. És tradició que els xiquets i les xiquetes de la població facen aquesta ruta en companyia dels seus familiars. Durant l'eixida els infants poden observar la flora i la fauna que destaca en aquest lloc, al mateix temps que senten el so que emeten els animals.

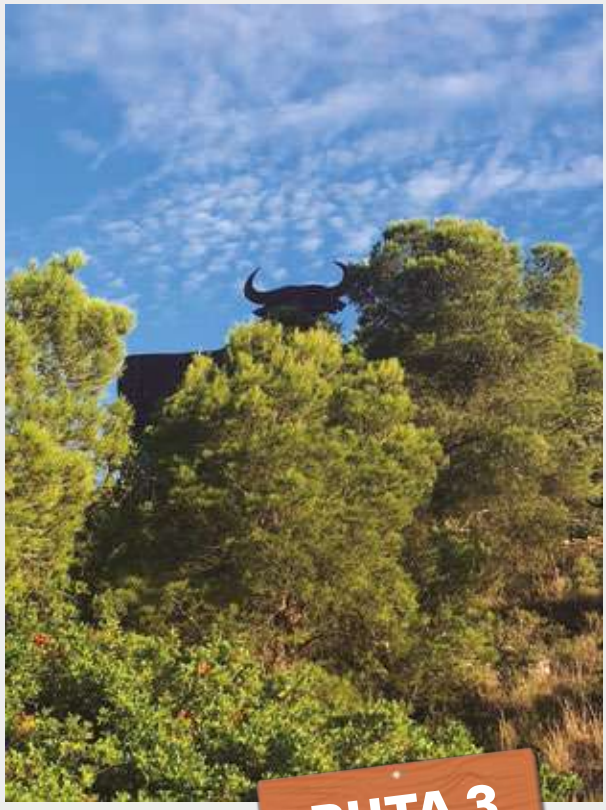

RUTA 3

Podries unir l'onomatopeia amb l'animal que la realitza i el nom del so?

Bou	parrup - parrup	parrupeig
Abella	zum-zum	bramular
Ase	roc- roc	carrisqueig
Tórtora	buuu	bram
Granota	ihà- ihà	rauc
Grill	ric - ric	zumzeig

Espere que gaudiu de les diferents rutes que estem realitzant! Però encara no hem acabat! Continuem el nostre camí a la recerca dels meus amics els animals per la ruta del mirador i Sant Llorenç. M'agrada molt pujar fins ací dalt, ja que podem gaudir d'unes vistes panoràmiques de la zona costanera des de la localitat de Cullera fins a Dénia. A més d'aquestes vistes podem veure les malifetes que fan els porcs senglars durant la nit, ja que durant el dia són totalment sedentaris i a penes es deixen veure. Imagine com podria ser la seua ombra, però no n'estic segur.

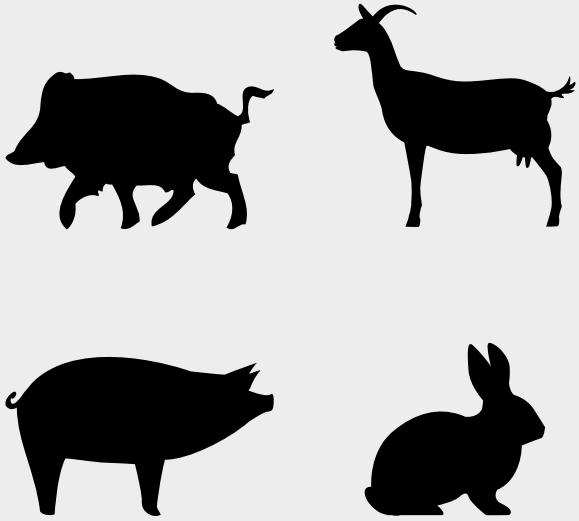

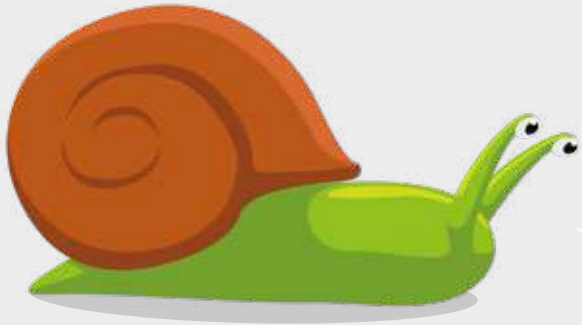

M'ajudes a identificar l'ombra de cada animal?

RUTA 5

Seguim el nostre itinerari de rutes i des del paratge de Sant Llorenç agafem una senda que s'enfila muntanya amunt fins a arribar a l'Alt de les Creus. La muntanya de les Creus és el lloc més emblemàtic de la nostra localitat. És tradició pujar-hi el dia 1 de maig! Recordeu abans d'emprendre la baixada, signar al llibre que trobareu al punt més alt.

Sabeu que és allò que més m'agrada quan arribe a l'alt de la muntanya? M'agrada fer una gran pausa, i a més de descansar, observe la quantitat d'aus que hi ha per aquesta zona.

Podries ajudar-me a completar els noms de les aus que hi habiten per aquest indret?

or.....n .....t.....	.....ol.....m
g.....vi.....a	.....us.....o.....
r.....t.....pe.....a.....a	ga.....s.....t.....

Una vegada hem fet la pausa per agafar forces, farem el descens de l'Alt de les Creus per la ruta dels Amoladors fins al Clot de la font. El Clot de la Font és un paratge natural que hi trobem a la falda de la muntanya de l'Ombria. Per poder arribar-hi creuarem la població de Tavernes fins a arribar al riu Vaca, que està a prop del nostre casal! El Clot de la Font és un preciós brollador d'on naix un afluent del riu Vaca, el Vadell. En aquesta zona podem veure a un animal aquàtic anomenat madrilla.

Parlant d'animals aquàtics, sabries encerclar quin dels següents grups d'animals són aquàtics?

gos	anguila	porc senglar
cabra	madrilla	ànec
tortuga	samaruc	mussol
cérvol	aladroc	granota

RUTA 7

I per fi arribem al final de la nostra ruta senderista, que va des del Clot de la Font fins a la Cova del Bolomor. Durant el trajecte podem gaudir de les imatges que ens ofereix aquesta zona i comentar la gran quantitat d'animals que hem pogut veure durant el nostre recorregut. Així que relaxa't i fes memòria!

Troba en aquesta sopa de lletres el nom de 7 animals que han aparegut en les diferents rutes:

H	E	P	R	E	M	O	L	N	C
O	B	O	C	U	R	V	B	I	M
K	P	R	O	K	T	D	O	I	U
U	P	C	C	P	F	A	R	P	S
D	A	S	A	M	A	N	U	C	S
B	I	E	E	R	S	E	I	U	O
A	C	N	U	O	I	C	X	I	L
Q	I	G	I	X	K	M	Q	T	I
L	C	L	P	T	V	A	O	A	V
X	O	A	C	C	A	J	T	N	S
O	N	R	R	B	I	N	K	R	A
P	I	G	N	I	Q	E	N	P	L
R	L	X	Y	S	E	N	R	Q	R
S	L	E	T	O	R	T	U	G	A
G	T	A	V	B	O	N	U	R	I

Musso! / Porc senglar / Samaruc
Madrilla / Àguila / Tortuga / Conill

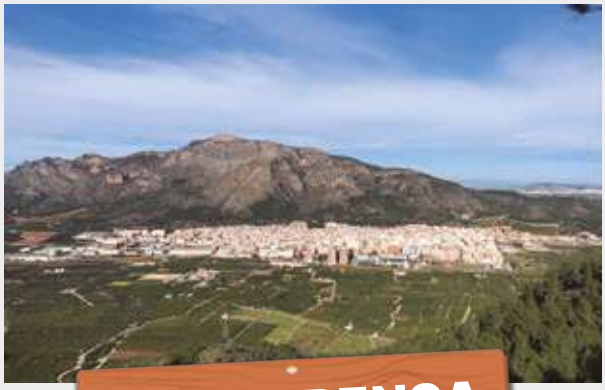

RECOMPENSA

Si has arribat fins ací, vol dir que has ajudat a la Fada Caragol a retrobar-se amb els seus amics els animals. Enhorabona! Com que la Fada està molt agraïda amb la teua tasca vol premiar el teu esforç, però abans hauràs de desxifrar el següent missatge! T'atreveixes? Ànim!

Cada lletra està representada per un símbol. Reemplaça'ls per la lletra corresponent i descobreix el missatge secret.

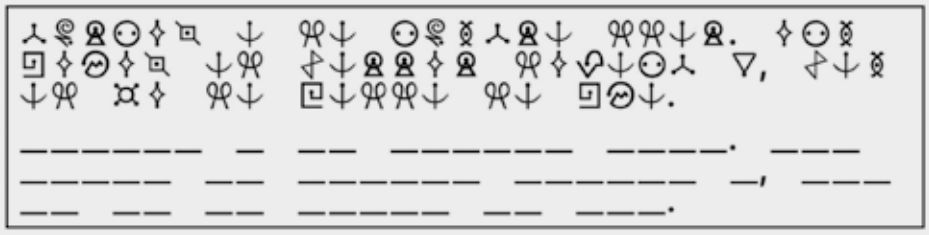

Codi

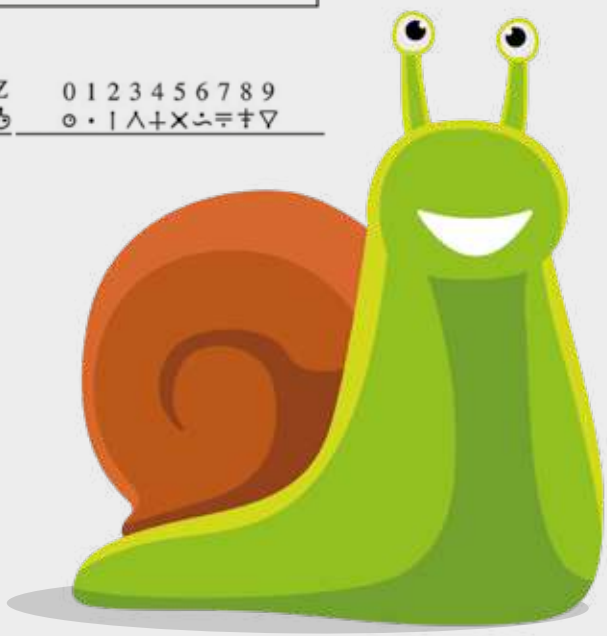

Missatge:
Tornem a la nostra llar! Ens veiem al carrer Lepant 9, Casal de la Falla la Via.

EPÍLEG

Si d'alguna cosa sabem el món faller, és superar obstacles. Sempre temem, quan arriba el mes de març, que el temps ens jugue males passades i els monuments no puguen eixir al carrer, si el vent bufarà massa fort i no podrem sentir els trons de la pirotècnia o si la pluja farà acte de presència i mullarà les flors.

La distància no ha estat mai un obstacle per al món faller, i a la nostra comissió hem donat compte del testimoni faller "a l'exili" a un altre país, normalment per temes laborals.

Hem aprés, que no hi ha muntanyes, rius o kilòmetres que puguen separar-nos del sentiment d'estima que tenim per la nostra falla.

Quan tanquem els ulls podem sentir la música, olorar la pólvora o assaborir la xocolata. És indiferent l'ocasió que ho propicie! Sempre ens enrecordem de la Falla.

Per això, i per tota l'estima que a través de diverses accions duem a terme al llarg de l'any, volem donar les gràcies. Perquè comprar un bitllet de loteria només per veure l'escut, escriure encara que "no tingues gràcia" o simplement aplaudir al nostre pas, també és fer Falla.

I les xicotetes accions que hem fet durant aquest any tan dur, ens han fet reduir l'enyorança, el nostre sentiment de saudade vers la Falla, però sobretot, han acurtat distàncies. Perquè ens han permés retrobar-nos, veure'ns, escoltar-nos i llegir-nos. Ens han fet recordar i propiciar que la distància intergeneracional es reduïsca. Ens han fet sentir a prop.

Gràcies per col·laborar, per parlar i escoltar, per escriure i llegir, per emocionar-nos i emocionar-se.

Perquè si alguna cosa hem aprés, és que **NO HI HA DISTÀNCIA QUE ENS SEPARE.**

EMPRESES

COL·LABORADORES

DOCTOR ENERGY®

SOLAR PANELS & ELECTRIC VEHICLE CHARGERS

ESPECIALISTES EN
EFICIÈNCIA ENERGÈTICA

ARRIBEM A VALÈNCIA PER LES FALLES!

**ARA ÉS EL MOMENT,
GENERI LA SEVA PRÒPIA ENERGIA.**
REDUEIXI LA SEVA FACTURA, ESTALVIÏ JA!

TRUQUI'NS
GRATUÏTAMENT
AL 900 701 198

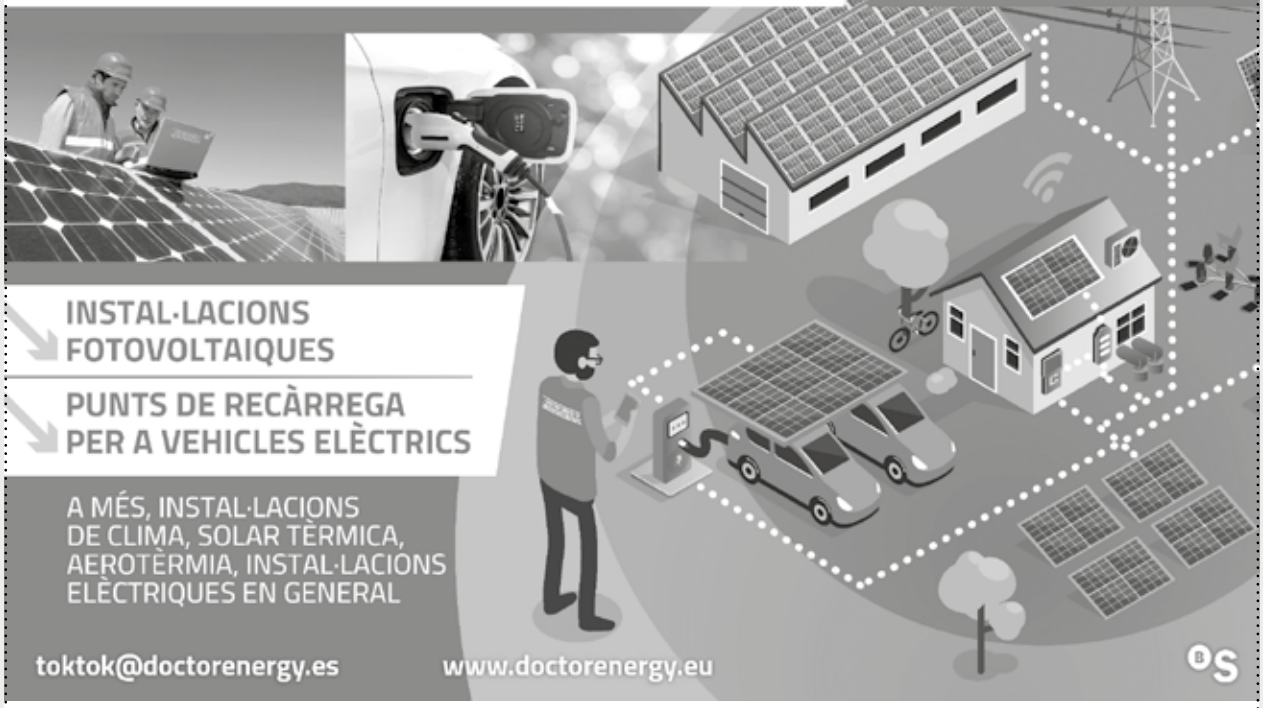

INSTAL·LACIONS
FOTOVOLTAIQUES

PUNTS DE RECÀRREGA
PER A VEHICLES ELÈCTRICS

A MÉS, INSTAL·LACIONS
DE CLIMA, SOLAR TÈRMICA,
AEROTÈRMIA, INSTAL·LACIONS
ELÈCTRIQUES EN GENERAL

toktok@doctorenergy.es

www.doctorenergy.eu

BS

cga

centro **gestor**

ASSESORIA FISCAL, COMPTABLE I LABORAL
GESTORIA
AGÈNCIA D'ASSEGURANCES

Passeig País Valencià, 29 • TAVERNES DE LA VALLDIGNA
Telèf. 96 282 40 48
cgasesor@cgasesoria.es
www.cgasesoria.es

BONES FALLES

TROYANO

Servicis generals de:

Auxiliars	Servici d'admissió
Conserjeria	Jardineria
Neteja	Manteniment general

Amb personal titulat per a redactar i executar plans integrals de seguretat, autoprotecció i evacuació en empreses, instal·lacions i events.

TROYANO, amb més d'una dècada d'experiència en el sector dels serveis. Seguim fidels al nostre lema: "Clients satisfets". Això ens ha permés ser una de les empreses de major creixement a la Valldigna.

Passeig País Valencià 6, Tavernes de la Valldigna.
Telèf: 962 043 330 - 687 993 802 (24h)

Protegeix als teus
per molts
menys
diners

Estalvia
fins a un
40%
al teu segur de vida

L'assegurança per estar tranquil·la perquè per molt poc al mes estaràs protegida des del primer dia, sense revisió mèdica, amb protecció completa les 24 hores del dia i revalorització anual de capitals per a no perdre valor en la cobertura.

Paga per **exemple**
fins a un 40% menys
a l'assegurança de vida
associada a la teua hipoteca

Assegurança de vida

Patrocinador Principal de la Selección Española de Atletismo
Entidad Aseguradora Oficial de la Real Federación Española de Atletismo

Divina Pastora Seguros

Estalvia en totes les teues assegurances personals

Multirisc
Personal

L'assegurança en la qual ja confien milers de famílies i que proporciona el conjunt de cobertures més amples de la protecció personal.

Assistència familiar
Decessos
La solució en serveis i cobertura

Protecció Integral
Autònoms
De baixa, cobrarás fins a 18 mesos

Assegurança esportiva
Sem especialistes

Informat en **www.divinapastora.com** o crida al **902 505 777** 24 h. al día

mg
mg
ADMINISTRACIONS MG - 96 288 4255 - mg@icafv.es

ferros • barrats • portes • finestres
ALUMINIOS
BIXQUERT, S.L.
C/ Joaquín Verdú, 27 • Tel. 96 283 63 17 • 46760 Tavernes de la Valldigna

1910
HTL
MAJOR 107

Tel. 960 239 726
barhostal107@gmail.com

barhostal107
bar hostal tavernes

CARNISSERIA - XARCUTERIA

FERRANDO PALLAS

630 52 51 66
C/ Ràfol, 1 / Tel. 96 282 17 22
Lloc Mercat Municipal, 19
96 282 33 44
46760 Tavernes de la Valldigna

GRAU ASESORES

Tavernes de la Valldigna
Gran Via Germanies, 62 - baix
Tel. 96 283 66 99
www.grauaso.com

Valencia
C/. Barcelona, 11 1º
Tel. 96 392 50 12

Economistes
Advocats
Graduats Socials
Gestors Administratius

FLORS Iris

Av. Germanies, 77
46760 Tavernes de la Valldigna
(València)
Tel. 962 823 593
www.floriris.com
floriris@floriris.com

EDHYMA
estudios y proyectos, s. l.

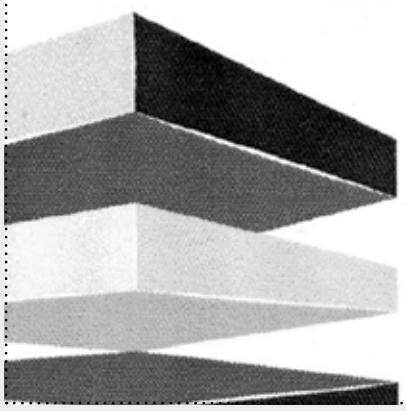

Passeig Colón, 57 -3er, 18
46760 Tavernes de la Valldigna
Mòbil: 676 007 290
edhyma.estudios@gmail.com

CARNISSERIA - XARCUTERIA - CONGELATS

Amparo Chover

C/ San Joan Baptista, 15 • Tel. 96 282 13 58
TAVERNES DE LA VALLDIGNA

Avda. La Marina. 14 • Tel. 96 288 41 41
PLAYA TAVERNES DE LA VALLDIGNA

ELECTRICITAT J. ALBEROLA

Jesús Alberola González

C/ Ausiàs March, 10 (Baix) Tavernes de la Valldigna

instal.lacions elèctriques | manteniment d'edificis
telecomunicacions | il.luminació

jesusalberola@hotmail.es ☎ 629 78 62 47

Repamax

Servicios Integrales S.L.

632 45 93 45

- Construcciones
- Demoliciones
- Reformas integrales
- Electricidad
- Fontanería
- Carpintería
- Suelos de madera
- Cerrajería (urgencias 24h.)
- Mantenimiento activos inmobiliarios

C/ Escritor Jose Monleón Benaceber, 3 (bajo 1)
46760 - Tavernes de la Valldigna (València)
CIF B98760267
info@repamax.com • www.repamax.com

FUNERARIA
JUANI MARTÍNEZ
Serveis funeraris i tanatori

GIRBES JOYAS

www.girbesjoyas.com

C/ Doctor Grau, 22 • 46760 • Tavernes de la Valldigna (València) / Tel. 962 82 12 02

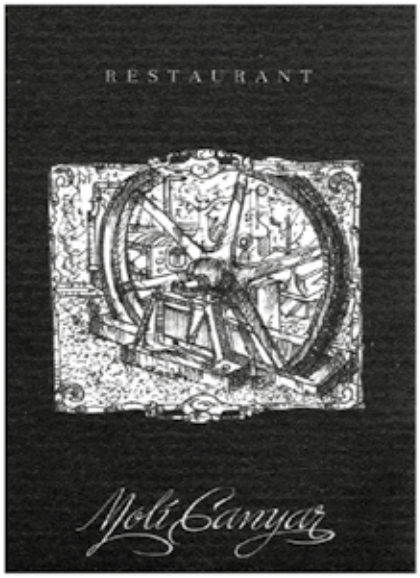

OLYMPIC
ESPORTS
Equipaments i roba esportiva

C/ Metge Grau, Nº26 - Mbl. 620 26 84 70
46760 Tavernes de la Valldigna (València)

Grues

M.G.M.

ASSISTÈNCIA

Servei grua xicotet i gran tonatge
Transport en góndola i plataforma

Ctra. Nacional 332, Km. 239 • Tel. Móvil: 649 87 56 30
Tel. 24 h.: **96 283 67 77** • Tel. Admón.: **96 282 04 20**
46760 TAVERNES DE LA VALLDIGNA (Valencia)
www.gruasmgm.com

nouDescans

C/ Nou núm. 8 baix

46760 Tavernes de la Valldigna (València)

96 282 07 57 - 639 24 16 35

tramita

#Administració integral de finques

Administració de comunitats
Gestió laboral
Gestió fiscal

pymtramita@pymtramita.com
962 820 439

Tavernes: Plaça Prado Comarcal, 1 Platja: Avinguda la Marina (junt Policia Local)

Suinval

Llibreria
Impressions
Fotocòpies
Disseny
Cartelleria gran format
Enquadernacions
Papereria
Vinils

Suinval Papereria*Llibreria 96 283 70 03
LA DULA, 21 - BAIX * 46760 Tavernes de la Valldigna * info@suinval.com

Ilustre Colegio Oficial de Podólogos de la Comunidad Valenciana

CENTRE Podoclínic
Podologia - Laserteràpia - Ecografia

C/ València, 9 baix.
Tavernes de la Valldigna

96 282 25 62
605 26 97 97
WhatsApp

www.centrepodoclinic.com

Benizael
Decoración • Parquets • Pavimentos Técnicos
Passeig Pais Valencià, 26
Tel. 96 283 75 66
46760 Tavernes de la Valldigna (València)
salva@benizael.com
Síguenos en
Salva Quiles
Gerente

CARMEN PALOMARES
Centre d'estètica
C/Major, 11
46760 Tavernes de la Valldigna
646 418 707

Disvall

desde 1977

Buckler 0,0

AMSTEL

Heineken

fusione café

Coca-Cola

AMSTEL Radler

Cruzcampo

BAZAR COFFEE & TEA

Lanjarón

C/ Lepant, s/n. Tavernes de la Valldigna - 46760 (València)

96.282.14.41 FAX 96.283.77.13 pedidos@disvall.es

José María Martí Lledó

INMOBILIARIA MARTÍ

Administrador Fincas Colegiado Nº 1999

API Agente de la Propiedad Inmobiliaria nº 1293

Avda. de la Marina, 4
Edificio Avenida
962 884 171
46760 Playa Tavernes de la Valldigna
(Valencia-España)
marti@inmobiliariamarti.com
www.inmobiliariamarti.com

Forn de Pa i Dolços
Fons-Meló
Fal

Pa i broixeria

Fabricats artesanalment per Juanvi Fons
Farina de BLAT, aigua, rent, sal i complements panaris

C/ Empedrat, 7
Tel. 96 282 07 91
TAVERNES DE LA VALLDIGNA

exQsa cerveseria i tapes — Pais Valencià, 8

exQsa BURGER — Av. Marxaletes, 8

exQsa cerveseria food — Av. La Marina, 9

exQsa cerveseria i tapes — Av. Tarongers, 8

CORTINATGES
DEC-HOGAR

Articles de llar i decoració

Nova secció
toldos a mida

Avda. La Valldigna, 10 · Tel. 96 282 10 93
Tavernes de la Valldigna

PA I DOLÇOS
" CARMINA "

Carmen Giner Gregori

630 02 75 69

Camí La Dula, 24
46760 Tavernes de la Valldigna
(València)

KE FOTO
STUDI
FOTOGRAFIA

☎ 629 906 718
C/ La barca 131
46760 Tavernes de la Valldigna

- ☑ Reportaje social
- ☑ Fotografía corporativa
- ☑ Fotografía de eventos
- ☑ Fotografía de mascotas

KEFOTOSTUDI.SMUGMUG.COM

Ford Quick Lane

Motorcraft

Tallers Auta

- Mecànica
- Electricitat
- Xapa
- Pintura
- Aire condicionat
- Pneumàtics

La Costera, 16
46760 TAVERNES DE LA VALLDIGNA
Taller: 96 282 21 46 - Vendes: 96 282 20 66
687 704 772 · talleresauta@gmail.com

Fruteria Juani

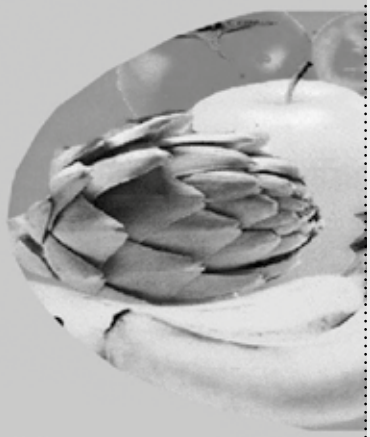

C/ San Benet, 1
Tavernes de la Valldigna
Tel. 676 714 758

més que carn

Martínez Adrià

Mercat Municipal lloc 1 / Tel. 600 35 14 50
C/ Ramón i Cajal, 11 baix / Tel. 600 77 16 36
Tavernes de la Valldigna (València)

LEX
Solucions Legals

Àngela Bellver Bosch
Advocada-Comptadora-Partidora

C/Salmeron, 5-Entr.
46760 Tavernes de la Valldigna (València)
angela@lexsolucionslegals.com
616 828 081
www.lexsolucionslegals.com

MN
Marga Noguera
Indumentaria Valenciana

Plaça de l'Església, 16 bajo
Tel.: 606 286 728 - 96 283 79 02
46760 TAVERNES DE LA VALLDIGNA (VALENCIA)
www.marganoguera.com - mainnydiseny@hotmail.com

AGRAÏMENTS

Volem donar les gràcies a totes les empreses col·laboradores que continuen ajudant a la Falla La Via.

El camí es fa al caminar,
l'estima es crea dia a dia
i amb vosaltres, al nostre costat,
engrandirem la Falla La Via.